

2024

Violența în bază de gen: Auditul siguranței

Răspunsul la criza refugiaților din Ucraina în Moldova

Mesaje-cheie

Persoanele refugiate și membrii comunității gazdă, în special femeile și fetele, se confruntă cu riscuri multiple de violență în bază de gen (VBG) în Republica Moldova, inclusiv legate de VBG facilitată de tehnologie, în locuințe (în special în locuințe private), în spațiile publice, inclusiv în mijloacele de transport, violența din partea partenerului intim și traficul de ființe umane.

Unele grupuri, inclusiv persoanele cu dizabilități, femeile de etnie romă, adolescenții și adolescentele și lucrătoarele sexului comercial, sunt identificate ca fiind expuse unui risc mai mare de VBG.

Femeile și fetele refugiate sunt deosebit de vulnerabile la VBG atunci când interacționează cu proprietari privați, fiind înregistrate mai multe cazuri de hărțuire sau exploatare din partea proprietarilor.

Riscurile de VBG în centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate (CPTR) care decurg din măsurile inadecvate de confidențialitate și siguranță persistă, iar noi riscuri de VBG legate de cazare au apărut ca urmare a închiderii unor CPTR-uri.

Riscurile legate de VBG facilitată de tehnologie sunt diverse în rândul diferitor grupuri, unele dintre acestea evidențiind riscuri semnificative atât pentru persoanele refugiate, cât și pentru femeile și adolescentele din comunitatea gazdă. Adolescentele sunt vizate în mod disproporționat de hărțuire, conținuturi nepotrivite și mesaje insistente, ceea ce are un impact asupra sănătății lor mintale și a siguranței lor fizice și online.

Violența din partea partenerului intim (IPV) afectează atât persoanele refugiate, cât și femeile din comunitatea gazdă. Abuzul de alcool apare ca un factor care contribuie în mod semnificativ la VPI, exacerbând riscul de violență împotriva femeilor, copiilor și persoanelor în etate.

Există multiple bariere care împiedică accesul la serviciile VBG, inclusiv neîncrederea în prestatorii de servicii, lipsa informațiilor despre serviciile disponibile, problemele lingvistice, normele sociale dăunătoare, frica de stigmatizare și atitudinile de blamare a victimelor, precum și dificultățile legate de accesibilitatea fizică, în special pentru grupurile marginalizate, cum ar fi persoanele cu dizabilități, femeile de etnie romă și lucrătoarele sexului comercial.

Colaborarea continuă cu organizațiile conduse de femei și fete și cu comunitatea de persoane refugiate este esențială pentru a asigura participarea semnificativă în consultările și evaluările publice, contribuind astfel la o înțelegere mai bună a riscurilor VBG și a măsurilor de atenuare.

Atenuarea riscurilor de VBG trebuie să reprezinte o prioritate în toate sectoarele și programele, subliniind responsabilitatea colectivă de a aborda și de a reduce riscurile de VBG. Organizațiile au nevoie de puncte focale desemnate și active pentru VBG, de o colaborare intersectorială consolidată și de o formare cuprinzătoare a personalului din toate sectoarele pentru a atenua în mod eficient riscurile de VBG și pentru a asigura mecanisme de răspuns solide.

Mesaje de mulțumire

UNHCR, UNFPA, UNICEF și OIM, în calitate de lideri ai auditului de siguranță în cadrul subgrupului de lucru VBG, își doresc să mulțumească pentru participarea tuturor actorilor la acest exercițiu, în special persoanelor refugiate din Ucraina și moldovenilor care au fost de acord să își dedice timpul pentru a participa la discuțiile în focus-grup și să ofere informații valoroase despre riscurile care le afectează viața individuală și colectivă. De asemenea, dorim să mulțumim autorităților guvernamentale din Republica Moldova pentru modul lor proactiv de a include persoanele refugiate în sistemul național de răspuns la VBG, pentru acțiunile întreprinse până în prezent în vederea extinderii rapide și adaptării serviciilor pentru a răspunde necesităților specifice ale persoanelor refugiate, supraviețuitoare ale VBG. Aprecierea noastră se îndreaptă, de asemenea, către organizațiile locale, în special către organizațiile conduse de femei, pentru că au fost în prima linie a răspunsului încă din prima zi a afluxului de refugiați și pentru activitatea lor de lungă durată în favoarea drepturilor femeilor și a supraviețuitoarelor VBG în Moldova. În numele departamentului VBG a UNHCR Moldova, mulțumim colegilor noștri din Unitatea de lucru în teren și Unitatea de protecție a copiilor pentru sprijinul și dedicarea lor în coordonarea exercițiilor în diferite zone ale Moldovei. În numele UNHCR, UNFPA, UNICEF și OIM, ne exprimăm aprecierea sinceră față de partenerii noștri pentru contribuția lor neprețuită la desfășurarea cu succes a exercițiului.

Cuprins

Mesaje-cheie	2
Mesaje de mulțumire	3
Informații generale	5
Abordarea auditului de siguranță VBG	6
Ce este auditul de siguranță VBG	6
Metodologie și instrumente	6
Grupurile de participanți	7
Considerații de siguranță și etice	8
Locurile desfășurării	9
Limitări și provocări	9
Constatările auditului de siguranță VBG	11
Riscurile VBG	11
Cazarea	11
Riscuri în timpul călătoriei	12
Riscurile VBG în spațiile publice	13
Interacțiunile cu comunitatea gazdă	14
VBG facilitată de tehnologie și preocupările legate de schimbul de date personale	16
Violența din partea partenerului intim	18
Accesul și barierele în calea serviciilor	18
Prezentare generală a accesului la serviciile de VBG	18
Bariere în calea accesului la servicii	20
Stimulente pentru accesul la servicii, inclusiv accesul la informații	22
Grupuri expuse unui risc mai mare de VBG	23
Persoanele cu dizabilități	23
Femeile de etnie romă	25
Adolescentele și adolescenții	25
Lucrătoarele sexului comercial	26
Recomandări	28
Recomandări generale	28
Recomandări specifice sectorului	30

Informații generale

De când a început invazia la scară largă a Ucrainei, în februarie 2022, peste 1.000.000 de persoane refugiate au intrat în Republica Moldova. Deși majoritatea au decis să călătorească spre alte destinații prin frontiera cu România, peste 116.000 de persoane refugiate au rămas în Moldova până în martie 2024.¹ Dinamica strămutării se bazează în mod semnificativ pe gen, majoritatea persoanelor refugiate fiind femei și copii.

Guvernul Republicii Moldova a depus nenumărate eforturi substanțiale pentru a aborda necesitățile de protecție și sprijin ale persoanelor refugiate în interiorul frontierei sale. Pentru a oferi o formă imediată de protecție, Guvernul a aprobat acordarea de protecție temporară persoanelor strămutate din Ucraina (cetățeni ucraineni și anumiți resortisanți din țări terțe), acordându-le un statut juridic mai stabil în țară pentru o perioadă de un an, cu posibilitatea de prelungire. Protecția temporară² asigură accesul la o serie de drepturi și servicii, inclusiv accesul la cazare temporară, la asistență medicală de urgență și primară și la un loc de muncă.

Conform Planului regional de răspuns la criza refugiaților (RRRP) din 2024, 90.000 de persoane refugiate și 55.000 de persoane din rândurile populației gazdă afectate au nevoie de asistență umanitară. Dintre aceștia, se estimează că aproximativ 43.000 de persoane refugiate și 23.000 de membri ai comunității gazdă vor avea nevoie de sprijin din partea subsectorului VBG. Este cunoscut faptul că situațiile de urgență umanitară sporesc riscul multiplelor forme de violență în bază de gen (VBG), inclusiv al exploatării și abuzului sexual, femeile și fetele fiind expuse unui risc semnificativ. Unele dintre riscurile identificate în Auditul de siguranță VBG din 2023 rămân aceleași ca cele din Auditul de siguranță VBG din 2022, inclusiv cazarea, transportul, violența din partea partenerului intim (VPI), traficul de ființe umane și exploatarea online, legate în principal de condițiile nesigure din timpul strămutării, de capacitatea redusă de a satisface necesitățile de bază, de separarea de rețelele de protecție și de accesul limitat la sprijin pentru protecție.

Având în vedere schimbarea continuă a contextului, auditurile și monitorizarea consecventă a siguranței generale și a riscurilor legate de VBG sunt esențiale pentru a obține înfirmații legate de adaptările în timp util ale programelor și pentru a asigura relevanța și eficiența acestora în protejarea drepturilor și bunăstării populațiilor vulnerabile. În acest context, auditul de siguranță VBG pentru 2023 a fost realizat în comun de către UNHCR, UNFPA, UNICEF și OIM, în cadrul subgrupului de lucru pentru VBG (SGL), în cadrul răspunsului la criza refugiaților din Ucraina.

Auditul de siguranță 2023 a avut ca scop identificarea riscurilor de VBG și a impactului acestora asupra diferitelor grupuri, atât în cadrul comunității de persoane refugiate, cât și în cadrul comunității gazdă, cu un accent special pe experiențele femeilor și fetelor. Utilizând o abordare participativă, auditul de siguranță a implicat persoane refugiate, membri ai comunității gazdă, organizații care lucrează cu persoanele refugiate și prestatorii de servicii pentru a obține o înțelegere cuprinzătoare a riscurilor de violență bazată pe generozitate, a necesităților de răspuns, precum și pentru a identifica lacunele și barierele în accesarea serviciilor de sprijin pentru violența bazată pe generozitate. Urmând o abordare comunitară și în conformitate cu o abordare bazată pe vârstă, gen și diversitate, auditul de siguranță VBG este conceput pentru a facilita și amplifica responsabilitatea comună a tuturor sectoarelor de a aborda și de a atenua riscurile de violență bazată pe gen.

¹ Portalul de date Moldova-UNHCR

² Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 21 din 18 ianuarie 2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

Abordarea auditului de siguranță VBG

Ce este auditul de siguranță VBG

Toate sectoarele au responsabilitatea de a atenua riscurile de VBG, în funcție de necesitățile comunității. Exercițiul de audit al siguranței este o modalitate de a sprijini identificarea riscurilor de VBG fără a căuta dovezi de apariție a incidentelor de VBG, deoarece se recunoaște că faptul că VBG are loc, indiferent de numărul de cazuri individuale raportate. Auditul de siguranță VBG are drept scop colectarea informațiilor privind percepția de siguranță cu privire la riscurile de VBG și identificarea factorilor cu risc ridicat care ar putea afecta oamenii, precum și ascultarea opiniilor acestora cu privire la modul de minimizare a acestor riscuri și de sporire a siguranței în comunități și în prestarea de servicii. În plus, informațiile colectate în cadrul acestui exercițiu ar trebui să permită monitorizarea consecventă și regulată a riscurilor de VBG și identificarea intervențiilor pe termen scurt, mediu și lung pentru a atenua și aborda aceste riscuri, ca parte a unei responsabilități comune între sectoare. Obiectivele auditului de siguranță VBG sunt:

- a. Evaluarea și monitorizarea programelor generale de asigurare a siguranței și de prevenire, atenuare și combatere a VBG într-un anumit context.
- b. Identificarea promptă a riscurilor și a lacunelor legate de VBG în cadrul programelor noi sau existente pentru a decide cu privire la ajustările necesare.
- c. Îmbunătățirea procesului de progamare, advocacy și parteneriatelor bazate pe dovezi.

Instrumentele și exercițiul auditului de siguranță VBG urmează o abordare bazată pe drepturile omului, centrată pe supraviețuitoare și pe comunitate. Acesta respectă principiile umanitare și ia în considerare vârsta, sexul și diversitatea.

Metodologie și instrumente

Exercițiul auditului de siguranță VBG a fost realizat în Moldova în 2022 și 2023 în contextul subgrupului de lucru VBG. Exercițiul a avut ca scop identificarea riscurilor de VBG și a modului în care acestea afectează diferite grupuri de persoane, cu accent specific pe femeile și fetele din rândul persoanelor refugiate și a comunităților gazdă. Setul de instrumente de audit de siguranță VBG include o abordare cuprinzătoare față de identificarea riscurilor, care cuprinde metodologii participative concepute pentru a înțelege problemele de siguranță legate de VBG în diferite tipuri de medii, cum ar fi cele urbane, rurale, precum și centrele și zonele de primire. Setul de instrumente oferă o abordare standardizată a exercițiului de audit de siguranță, în care principiul „nu dăunați” este esențial.

Notă cu privire la terminologie:

În scopul realizării acestui exercițiu și al acestui raport, violența în bază de gen (VBG) este definită drept „un termen umbrelă care descrie orice act violent comis împotriva unei persoane și care se bazează pe diferențe social atribuite (ex. de gen) femeilor și bărbaților. Ea include acțiunile care produc daună sau suferință fizică, sexuală sau psihică, amenințări pentru astfel de acțiuni,

constrângeri și alte privări de libertate. Aceste acțiuni pot fi comise atât în public, cât și în mediul privat. Având în vedere cadrul legal din Moldova și utilizarea pe scară largă a termenului „violență împotriva femeilor”, și pentru a evita pierderea de informații din cauza lipsei de înțelegere, facilitatorii și moderatorii au explicat participanților la discuțiile în focus-grup (DFG) conceptul de VBG într-un limbaj mai accesibil, inclusiv prin oferirea de exemple de diferite tipuri de VBG.

Următoarele abordări/instrumente au fost utilizate pentru colectarea datelor în cadrul auditului de siguranță VBG:

- a. Abordarea bazată pe liste de verificare/observație (plimbări de observare): Acest instrument include o listă de verificare a factorilor externi care trebuie observați într-un anumit loc și care contribuie la creșterea riscului de VBG. Instrumentul a fost utilizat pentru a triangula informațiile colectate și prin intermediul discuțiilor în focus-grup. Echipa a implementat această abordare sub forma unei plimbări de observare care presupune o plimbare pe un anumit teritoriu pentru a identifica factorii care pot accentua riscurile la care sunt supuse anumite grupuri. Echipa a fost formată din membri din diferite organizații și un operator din compania de cercetare pentru luarea de notițe.
- b. Discuții în focus-grup: Acestea cuprind conversații structurate cu un grup de persoane (8-10 persoane) care reprezintă un subgrup specific al populației țintă. Această metodă este esențială pentru a înțelege, din punctul de vedere al persoanelor afectate, preocupările și riscurile legate de siguranța lor fizică, precum și percepția lor cu privire la factorii care pot duce la incidente de VBG.
- c. Interviu cu informatorii-cheie (IIC-uri): IIC-ul este un interviu bazat pe chestionar cu un informator-cheie, care este un prestator de servicii care poate oferi informații sau opinii cu privire la riscurile de VBG în ceea ce privește o anumită populație, pe baza funcției, experienței, expertizei și autorității sale. IIC-urile au fost o oportunitate de a colecta informații mai aprofundate și mai nuanțate despre situația din perspectiva persoanelor intervievate în ceea ce privește problemele și soluțiile potențiale în ceea ce privește riscurile de VBG.

Toate instrumentele au fost adaptate la contextul Moldovei pentru a asigura colectarea informațiilor relevante.

Grupurile de participanți

În conformitate cu o abordare bazată pe vârstă, gen și diversitate, auditul de siguranță VBG a cuprins mai multe grupuri de persoane, în special femei și fete din comunitățile de persoane refugiate și din comunitățile gazdă. Exercițiul a fost desfășurat în cadrul răspunsului la criza refugiaților din Ucraina și a inclus riscuri legate de strămutare. Participanții la discuțiile în focus-grup au fost selectate în scopul colectării informațiilor pentru a înțelege toate riscurile, lacunele și necesitățile. În total, aproximativ 295 de persoane au participat la 37 de DFG-uri. În mod specific, exercițiul a inclus DFG-uri cu grupuri omogene formate din femei refugiate care trăiesc în CPTR-uri, bărbați refugiați care trăiesc în CPTR-uri, femei refugiate care trăiesc în comunitățile gazdă, femei refugiate cu dizabilități, adolescente și adolescenți refugiați și femei refugiate rome, precum și femei din comunitatea gazdă, adolescente și adolescenți din comunitatea gazdă, adolescente cu dizabilități, femei rome din comunitatea gazdă și persoane cu dizabilități din comunitatea gazdă. O discuție în focus-grup a fost desfășurată cu un grup mixt de persoane refugiate, cu femeile din comunitatea gazdă și cu lucrătoarele sexului comercial.

În plus, au fost efectuate 14 plimbări de observare cu participanți din partea UNHCR, UNFPA, UNICEF, OIM și ONG-uri locale. Reprezentanții Magenta Consulting au participat în calitate de persoane care au luat notițe și observatori.

Au fost realizate opt interviuri cu informatori-cheie cu participanți din organizațiile locale care oferă servicii specializate în domeniul VBG, inclusiv 6 servicii nespecializate în domeniul VBG, cum ar fi coexistența pașnică.

Considerații de siguranță și etice

Auditul de siguranță VBG a fost planificat cu obiective clare, în coordonare cu câteva organizații, instituții și cu alte sectoare, cu roluri și responsabilități determinate pentru fiecare membru. De asemenea, a inclus participarea populațiilor afectate, luând în considerare măsurile de siguranță și securitate, inclusiv atenuarea oricăror riscuri potențiale care ar putea apărea ca urmare a exercițiului.

Datele au fost colectate de o echipă de observatori experimentați, instruiți cu privire la referirea în siguranță a cazurilor de VBG raportate, colectarea sigură și etică a datelor, modul de raportare a cazurilor de protecție a copiilor și prevenirea exploatării și abuzului sexual (PEAS). Echipele au fost formate reprezentanți ai ONG-urilor partenere din întreaga țară, echipe de la UNHCR, UNFPA, UNICEF și OIM, precum și Magenta Consulting. Toți membrii echipei au primit copii ale Ghidului de buzunar privind VBG, precum și ale căilor de referire pentru VBG și protecția copiilor. Recomandările etice și de siguranță ale Organizației Mondiale ale Sănătății (OMS) pentru cercetarea, documentarea și monitorizarea violenței sexuale în situații de urgență au fost implementate cu rigurozitate.

Un scenariu, care face parte din Setul de instrumente pentru auditul de siguranță VBG la nivel mondial al UNHCR, a fost inclus în instrumentul utilizat pentru discuțiile în focus-grup pentru a se asigura că participanții au fost informați cu privire la scopul și durata exercițiilor, precum și cu privire la regula de a nu împărtăși informații identificabile. Participanții la discuțiile în focus-grup au avut posibilitatea de a adresa întrebări sau de a nu participa la sesiuni. S-a cerut consimțământul tuturor participanților înainte de discuții, iar cei care au dorit au avut posibilitatea de a se prezenta. De asemenea, li s-a oferit posibilitatea de a discuta cu un specialist în VBG după sesiune, dacă doreau. Înainte de discuțiile în focus-grup au fost oferite informații despre serviciile de sănătate, juridice, psihosociale, de documentare și de asistență.

Toți moderatorii și persoanele responsabile de luarea notițelor, care au participat la discuțiile în focus-grup, au primit o fișă cu îndrumări clare cu privire la aspectele esențiale care trebuie luate în considerare înainte, în timpul și după discuțiile în focus-grup, cum ar fi mediul în care se desfășoară discuția, intimitatea, prezența camerelor de luat vederi și a telefoanelor, rolurile și responsabilitățile fiecărui membru al echipei în timpul exercițiului și informațiile care trebuie oferite participanților, inclusiv faptul că informațiile vor fi consemnate în scris și că niciun nume nu va fi înregistrat. Fișa cu sfaturi a inclus, de asemenea, informații privind modul de abordare a comentariilor dăunătoare și stigmatizante venite din partea participanților la discuții. Toate discuțiile în focus-grup au avut loc în localitățile în care sunt disponibile Căile de referire pentru VBG și protecția copiilor pentru a asigura faptul că persoanele care raportează un caz de VBG sau alt incident legat de protecție pot fi referite în timp util.

Activitățile din cadrul auditului de siguranță s-au desfășurat în spații sigure și private și au fost puse în aplicare măsuri suplimentare pentru a asigura siguranța și securitatea participanților. Toa-

te informațiile au fost tratate în mod confidențial și sigur. Discuțiile în focus-grup cu adolescenții au fost desfășurate cu prezența sau cu autorizația îngrijitorilor, într-un spațiu sigur și sub ghidarea unui specialist din domeniul protecției copiilor.

Locurile desfășurării

Auditul de siguranță VBG a fost un exercițiu la nivel național, care a cuprins Chișinăul și raioanele din regiunile centrală, de nord și de sud, precum și zonele de la frontiera cu Ucraina din regiunea transnistreană. Zonele auditate au fost selectate pe baza concentrării și/sau circulației persoanelor refugiate, a nivelului de interacțiune cu comunitatea gazdă și a prezenței unor grupuri cu risc sporit de VBG cum ar fi persoanele cu dizabilități și persoanele de etnie romă. Printre orașele în care s-au desfășurat exerciții de audit de siguranță se numără Chișinău, Bălți, Fălești, Otaci, Soroca, Greblești, Costești, Orhei, Hîncești, Călărași, Ungheni, Cahul, Congaz, Comrat, Palanca, Căușeni și Ștefan Vodă. În regiunea transnistreană datele au fost colectate în Tiraspol și Denstrovsc.

Discuții în focus-grup au fost realizate cu persoanele refugiate care locuiesc în CPTR-uri, comunitatea gazdă și cu membrii comunității gazdă în Chișinău, Bălți, Fălești, Dondușeni, Otaci, Soroca, Greblești, Costești, Orhei, Hîncești, Călărași, Ungheni, Cahul, Copceac, Congaz, Comrat, Căușeni, Ștefan Vodă și Tiraspol.

Au fost organizate plimbări de observare în CPTR-uri în centrele de înscriere pentru beneficierea de asistență financiară, la Gara Auto Nord Chișinău, la Gara Feroviară Chișinău, la Gara Auto Palanca și la punctele de trecere a frontierei din regiunile de nord și sud.

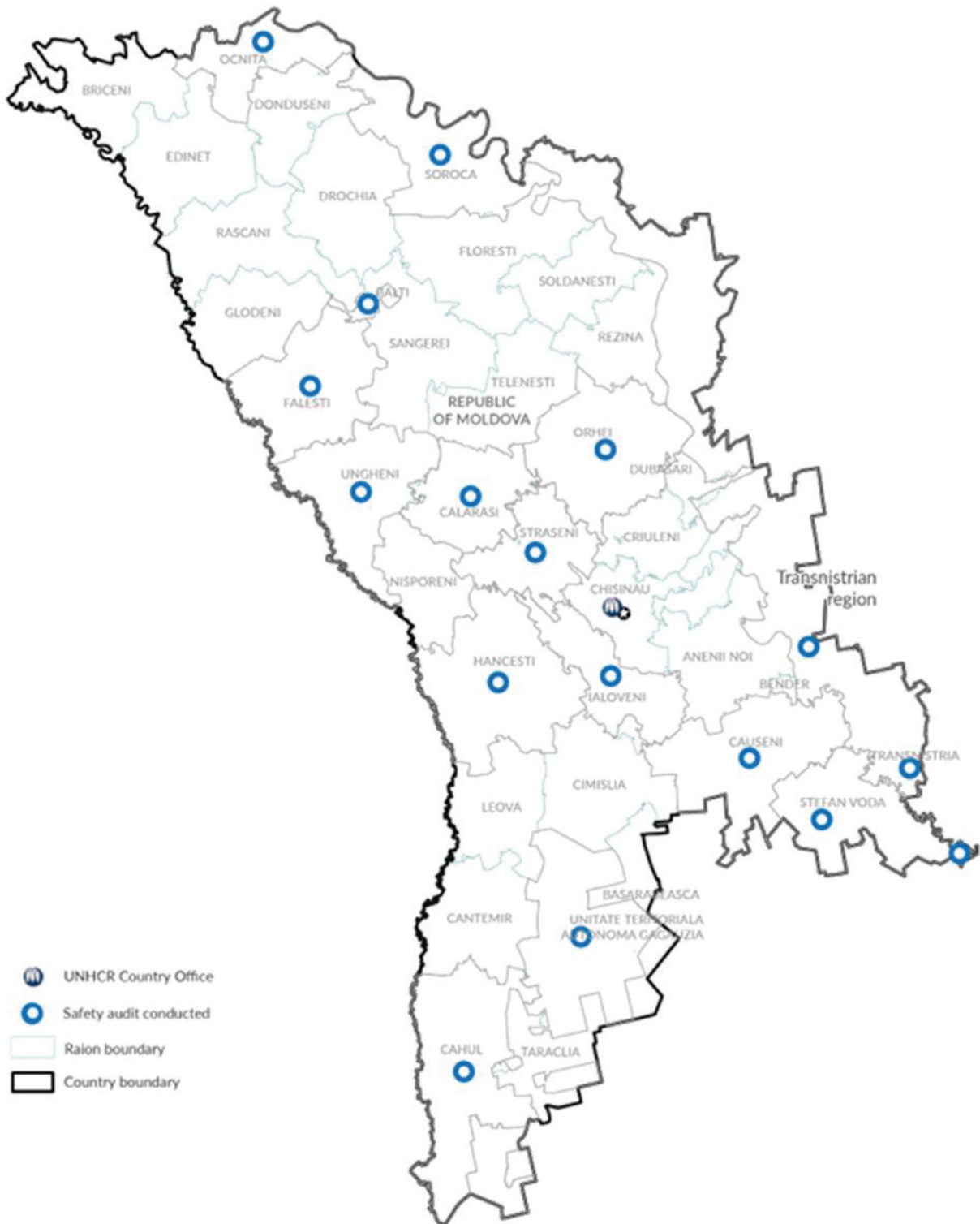
Interviuri cu informatori-cheie au fost realizate cu persoane care lucrează pentru organizații și instituții din diferite comunități de persoane refugiate și comunități gazdă din întreaga țară.

Limitări și provocări

În baza lecțiilor învățate în urma auditului de siguranță VBG din 2022, grupul a reușit să depășească unele dintre provocări, inclusiv în ceea ce privește accesul semnificativ al persoanelor refugiate și al membrilor comunității gazdă la discuțiile în focus-grup. Cu sprijinul multor actori, în 2023, câteva grupuri, inclusiv persoanele marginalizate, au fost contactate și au avut posibilitatea să ofere perspectivele lor cu privire la riscurile de VBG care le afectează viața și comunitățile. Limitări specifice au fost aplicate în regiunea transnistreană din cauza faptului că doar femeile, bărbații, adolescenții și prestatorii din societatea civilă au participat la DFG-uri și IIC-uri.

O provocare persistentă a fost înțelegerea limitată a femeilor (deținătoare de drepturi) a ceea ce cuprinde VBG, inclusiv tipurile distincte de VBG care afectează mai ales femeile și fetele, unele profiluri fiind expuse la un risc disproporționat. Acest lucru a avut un impact asupra nivelului de detaliere și specificitate a subiectelor discutate și a informațiilor colectate.

În scopul colectării de date relevante și în conformitate cu setul de instrumente pentru auditul de siguranță VBG, moderatorii discuțiilor în focus-grup au explicat tuturor participanților ce este VBG, cum se manifestă și care pot fi unii dintre factorii care contribuie la aceasta. Cu toate acestea, femeile și adolescentele care au fost deja implicate în proiecte sau activități de prevenire a VBG își cunoșteau mult mai bine drepturile, știau ce înseamnă VBG și unde să caute sprijin în caz de necesitate.

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Constatările auditului de siguranță VBG

Constatările auditului de siguranță VBG cuprind riscurile identificate din informațiile colectate prin diferite metodologii, inclusiv discuții în focus-grup, plimbări de observare și interviuri cu informatori-cheie. Constatările sunt organizate în funcție de riscurile VBG, accesul și barierele la servicii, grupurile cu risc sporit și recomandările participanților.

Riscurile VBG

Cazarea

În unele CPTR-uri, femeile au simțit o lipsă de intimitate în raport cu vizitatorii externi, o problemă ridicată anterior în timpul auditului de siguranță VBG din 2022. Riscurile par a fi mai mari în CPTR-urile din nord, unde au fost menționate hărțuirea sexuală din partea vizitatorilor neautorizați, precum și cazul unui bărbat care a intrat insistent într-un CPTR pentru a-și găsi o parteneră. Unele femei dintr-un CPTR din regiunea centrală a Moldovei au menționat un incident recent în care un jurnalist a intrat în CPTR și a circulat, fără autorizație, prin camerele oamenilor, vorbind agresiv cu rezidenții și pretinzând că face un sondaj. Există o preocupare specifică cu privire la expunerea fetelor adolescente la riscuri, deoarece unele dintre ele sunt lăsate nesupravegheate de către cei care le îngrijesc în CPTR-uri, unde se presupune că frații mai mari, rudele sau alte persoane refugiate vor avea grijă de ele. Problemele legate de abuzul de alcool în cadrul CPTR-urilor au fost, de asemenea, menționate ca fiind o problemă care prezintă riscuri.

O preocupare majoră evidențiată de unele grupuri de femei este scăderea asistenței și un sentiment general de incertitudine în ceea ce privește închiderea CPTR, închirierea, satisfacerea necesităților de bază și găsirea unui loc de muncă, ceea ce poate spori riscurile de VBG, inclusiv exploatarea și abuzul sexual. De asemenea, subgrupul de lucru pentru VBG are preocupări legate de închiderea CPTR, alinate cu potențiala scădere a asistenței umanitare și reducerea răspunsului la necesitățile persoanelor refugiate, precum și riscurile legate de VGB care pot apărea din această cauză, inclusiv în ceea ce privește lucrătoarele sexului comercial pentru a-și satisface necesitățile de bază.

În regiunea transnistreană, persoanele refugiate care locuiesc în singurul CPTR din regiune s-au exprimat pozitiv cu privire la condițiile de trai. Au fost puse în aplicare o serie de măsuri de îmbunătățire a siguranței și a accesibilității serviciilor, ceea ce a făcut ca persoanele refugiate să se simtă mai în siguranță. În cadrul CPTR sunt oferite diverse servicii, inclusiv servicii de sănătate de cinci ori pe săptămână, în timp ce alte servicii sunt disponibile zilnic. Toate serviciile se află în zone sigure și confidențiale. Cu toate acestea, depărtarea la care se află CPTR și absența transportului public agravează dificultățile de acces la servicii, sporind provocările logistice cu care se confruntă rezidenții pentru a ajunge la facilitățile esențiale din afara CPTR, în special pentru femeile cu copii. În plus, persistă anumite riscuri, asociate în principal cu accesibilitatea. Principala preocupare exprimată de persoanele refugiate este legată de infrastructura din regiunea transnistreană, care nu este accesibilă persoanelor cu dizabilități. În plus, există o absență evidentă a panourilor informative care să ofere informații privind modul de solicitare a asistenței și accesului la servicii. De asemenea, prestatorii de servicii nu sunt ușor de văzut și de identificat.

În afară de problemele menționate mai sus, femeile și fetele refugiate au raportat că s-au simțit în siguranță în CPTR-urile din Chișinău, centru, nordul și sudul Moldovei când au primit sprijin din partea organizațiilor pentru a-și satisface necesitățile de bază. În cadrul CPTR-urilor sunt oferite diverse servicii, inclusiv servicii de sănătate de cinci ori pe săptămână, în timp ce alte servicii sunt disponibile zilnic. Cele mai multe CPTR-uri dispuneau de măsuri pentru a asigura siguranța și securitatea persoanelor refugiate, inclusiv iluminat, fără zone ascunse, precum și personal de securitate la intrarea în zonă și în clădire.

Au fost menționate unele conflicte izolate între persoanele refugiate cazate în CPTR-uri din cauza unor neînțelegeri personale sau a condițiilor de trai în comun, inclusiv a pereților subțiri care afectează intimitatea oamenilor. În ceea ce privește structura facilităților, persoanele refugiate nu au exprimat nicio îngrijorare semnificativă. Cu toate acestea, nu toate CPTR-urile aveau băi și toalete separate, iar unele băi și toalete nu aveau încuietori sau aveau încuietori defecte. Persoanele refugiate au declarat că, în general, evită să părăsească teritoriul CPTR pe timp de noapte. Alte grupuri au menționat că au paznici de noapte pe teritoriu și, prin urmare, se simt în siguranță. S-a observat, de asemenea, că unele dintre CPTR-uri nu dispun de mijloace de transport ușor accesibile, iar oamenii trebuie să meargă pe jos pe distanțe lungi pentru a ajunge la transportul public.

În ceea ce privește cazarea privată, femeile refugiate din întreaga Moldova au împărtășit unele îngrijorări cu privire la hărțuirea sexuală din partea proprietarilor privați de sex masculin înainte de a închiria și în timpul șederii lor. Unii participanți au menționat cazuri ale femeilor refugiate care au răspuns la anunțurile de închiriere de apartamente de către bărbați care locuiesc singuri și care au fost hărțuite sexual. Potrivit unei organizații locale, cazurile de hărțuire și exploatare din partea proprietarilor privați sunt legate în principal de vulnerabilitatea femeilor refugiate, cărora li se oferă cazare gratuită în schimbul prestării de servicii casnice și sexuale proprietarului. În plus, unele femei refugiate primesc fotografiile intime nesolicitate pe telefoanele lor în timp ce comunică cu proprietarii

Riscuri în timpul călătoriei

Persoanele refugiate au menționat niveluri ridicate de stres în timp ce fugeau din Ucraina, fiind martori la evenimente traumatizante, mergând prin zone necunoscute și izolate din Ucraina și experimentând incertitudinea cu privire la ceea ce le așteaptă în Moldova. Unii participanți au indicat că au călătorit pe jos din Ucraina spre Moldova. Femeile consideră că transportul de la frontieră până la CPTR este esențial, contribuind la atenuarea riscurilor care le-ar putea afecta pe ele și pe copiii lor. Femeile refugiate au declarat că s-au simțit extrem de nesigure în timpul călătoriilor cu trenul din Ucraina spre Moldova.

Principalele motive de îngrijorare în timp ce fugeau din Ucraina au fost raportate de femeile refugiate de etnie romă, care au menționat că au fost martorele unor acte constante de violență fizică împotriva grupurilor de persoane refugiate de etnie romă, comise de străini în apropierea punctelor de trecere a frontierei. Potrivit acestora, aceste riscuri cresc atunci când persoanele refugiate nu folosesc transportul umanitar și depind de persoane private. O persoană a menționat un caz recent al unei familii care a fost agresată fizic la trecerea frontierei.

Femeile refugiate din regiunea transnistreană s-au confruntat cu dificultăți în deplasarea pe jos din Ucraina până la frontiera cu Moldova din cauza lipsei mijloacelor de transport, dar nu au raportat probleme la punctele de trecere. Transportul gratuit limitat de la frontieră până în regiunea transnistreană a determinat unele femei să apeleze la servicii de taxi, fapt ce a prezentat probleme de siguranță, fiind raportate conversații incomode inițiate de șoferi. Bombardamentele și

cozile lungi la punctele de trecere a frontierei au fost provocările cu care s-au confruntat pe drum dinspre Ucraina. Controlul riguros al militarilor la punctele de control pentru a intra pe teritoriul regiunii transnistrene a contribuit, de asemenea, la creșterea duratelor de călătorie.

Riscurile VBG în spațiile publice

În pofida unui sentiment general de siguranță în spațiile publice, mai multe femei refugiate și din comunitatea gazdă, precum și adolescente, au împărtășit preocupări legate de siguranța lor personală în timp ce se plimbă pe străzi, precum și în timp ce folosesc transportul public pe timp de noapte. Unii au exprimat preocupările cu privire la lipsa iluminatului în perioada lunilor de iarnă. În același timp, stațiile de autobuz și de tren sunt bine iluminate și, de cele mai multe ori, au personal de securitate.

Potrivit unor femei, hărțuirea este larg răspândită, în special în timpul utilizării diferitor tipuri de transport. De obicei, aceste incidente nu sunt raportate, deoarece se presupune că nu se vor lua măsuri corespunzătoare. În ceea ce privește disponibilitatea transportului, pentru persoanele refugiate care locuiesc în unele localități, în Chișinău nu existau mijloace de transport public în apropiere, ceea ce îi obliga pe oameni să meargă pe jos pe distanțe lungi, fapt ce a fost perceput drept un risc. În unele localități, transportul public este disponibil doar până la ora 19.00, ceea ce obligă persoanele refugiate să folosească taxiuri private. Unele femei au menționat în mod special provocările asociate cu transportul copiilor pentru a merge la școală, deoarece unele au raportat că trebuie să meargă pe jos timp de 30 de minute pentru a ajunge la destinație și au exprimat preocupări legate de acest lucru. În același timp, disponibilitatea abonamentelor pentru transport în Chișinău este apreciată de persoanele refugiate și, de obicei, se oferă și sprijin pentru persoanele cu dizabilități în transportul public.

În regiunea transnistreană, femeile și fetele au raportat că s-au confruntat cu o multitudine de provocări în transportul public, inclusiv probleme de accesibilitate, siguranță, fiabilitate și disconfort, ceea ce le-a determinat să caute moduri alternative de deplasare. Problemele de siguranță sunt cauzate de șoferii de autobuz distrași și certăreți, precum și de disconfortul cauzat de comportamentul neadecvat al pasagerilor de sex masculin. Nemulțumirea față de orarele neregulate ale microbuzelor, în special la sfârșit de săptămână sau seara, i-a determinat pe participanți să opteze pentru servicii de taxi mai fiabile. Întreruperea prematură a rutelor de microbuz, supraaglomerarea și numărul redus de rute determină unele femei și fete să prefere să meargă pe jos. Îngrijorările cu privire la taxiuri implică riscuri percepute în pofida posibilității de a urmări traseul automobilului, fiind menționate cazuri de conversații incomode inițiate de șoferi.

Problemele legate de iluminatul insuficient de pe străzi au fost menționate atât de persoanele refugiate, cât și de membrii comunității gazdă din întreaga țară. Un grup a indicat că, deși nu a auzit de incidente individuale de violență, circulă doar în timpul zilei pentru a evita riscurile. Unele persoane refugiate spun că poartă lanterne cu ei atunci când merg pe jos pe timp de noapte. De cele mai multe ori evită să circule noaptea, în special în zonele sau străzile întunecate și slab iluminate și/sau încearcă să meargă în grupuri, inclusiv în centrul orașului.

Un risc special indicat de mai multe grupuri de femei în unele localități din nordul țării este prezența persoanelor care fac abuz de alcool, ceea ce le face să se simtă nesigure. Au fost menționate cazuri de amenințare directă la adresa persoanelor refugiate. Aceeși preocupare legată de sentimentul de nesiguranță în zonele cu baruri în care se consumă alcool a fost menționată de femeile

din comunitatea gazdă din sud. Lucrătoarele sexului comercial au declarat că un risc specific care le afectează – din cauza caracterului muncii lor – este acela de a da peste persoane care consumă droguri și care pot acționa violent. Un alt grup de femei refugiate din nord a menționat că copiii trebuie să treacă prin clădiri abandonate și pustii și să meargă pe jos pe lângă un drum pentru a ajunge la școala lor din Dondușeni, ceea ce reprezintă un risc semnificativ pentru siguranța lor.

Interacțiunile cu comunitatea gazdă

În majoritatea localităților din Moldova, interacțiunile dintre persoanele refugiate și membrii comunității gazdă sunt exemplare, pașnice și colaborative, potrivit atât bărbaților și femeilor refugiate, cât și celor din comunitatea gazdă. Un aspect deosebit de pozitiv menționat de persoanele refugiate este faptul că oportunitățile de muncă în comunitățile locale favorizează coexistența pașnică și le permit persoanelor refugiate să se simtă parte a societății. În general, persoanele refugiate simt că sunt bine primite de către comunitățile gazdă și că pot avea încredere în acestea pentru a primi sprijin sau informații despre cum să acceseze asistență. Au fost stabilite legături puternice între femeile refugiate și femeile din comunitatea locală, care, de asemenea, participă la multe activități oferite de organizații și s-au implicat activ în programe, inclusiv în ceea ce privește prevenirea VBG. Comunitățile gazdă au căutat în mod proactiv să ajute femeile și copiii refugiați, inclusiv să le satisfacă necesitățile de bază împărțindu-se cu ceea ce au acasă și oferindu-le cazare. Persoanele refugiate au declarat că s-au împrietenit cu vecinii lor și cu alte persoane pe care le-au întâlnit în Moldova și că au simțit sprijin din prima zi în care au ajuns în țară. Unele persoane refugiate spun că, atunci când membrii comunității gazdă află că sunt din Ucraina, le contactează și le întreabă dacă au nevoie de ceva.

Cu toate acestea, unele grupuri de femei refugiate din regiunile de nord, sud și din regiunea transnistreană au raportat un anumit nivel de tensiune cu comunitatea gazdă și unele incidente, în principal din motive xenofobe. Câteva femei refugiate au menționat incidentele de violență fizică împotriva persoanelor refugiate. Femeile refugiate din grupuri din întreaga țară au indicat că persoanele refugiate sunt percepute ca având mai multe beneficii decât moldovenii datorită asistenței umanitare pe care o primesc. Este mai probabil ca aceste tensiuni să afecteze persoanele refugiate care locuiesc în

comunitățile gazdă, spre deosebire de CPTR-uri. Unele persoane refugiate au auzit membri ai comunității locale spunând că persoanele refugiate călătoresc în Moldova și primesc totul, în timp ce ei [comunitatea gazdă] nu primesc nimic. Această preocupare a fost exprimată și de persoanele refugiate cu dizabilități care trăiesc în comunitățile gazdă. Unele persoane refugiate spun că evită să vorbească în limba ucraineană și vorbesc doar limba rusă sau încearcă să nu atragă atenția. Potrivit unei femei refugiate, fiul ei este hărțuit la școală și se teme să nu fie vizat dacă vorbește limba ucraineană. Într-un mic sat din regiunea centrală a Republicii Moldova, persoanele refugiate menționează că unii oameni fac comentarii disprețuitoare la adresa lor, spunând că acestea ar fi trebuit să învețe limba română până acum și că „vin aici în număr mare.”

“„Ieri, o femeie s-a înregistrat cu patru copii, iar atât localnicii, cât și ucrainenii au reacționat imediat, ajutând atât cu alimente, cât și cu bani.”

Cu toate acestea, unele grupuri de femei refugiate din regiunile de nord, sud și din regiunea transnistreană au raportat un anumit nivel de tensiune cu comunitatea gazdă și unele incidente, în principal din motive xenofobe. Câteva femei refugiate au menționat incidentele de violență fizică împotriva persoanelor refugiate. Femeile refugiate din grupuri din întreaga țară au indicat că persoanele refugiate sunt percepute ca având mai multe beneficii decât moldovenii datorită asistenței umanitare pe care o primesc. Este mai probabil ca aceste tensiuni să afecteze persoanele refugiate care locuiesc în comunitățile gazdă, spre deosebire de CPTR-uri. Unele persoane refugiate au auzit membri ai comunității locale spunând că persoanele refugiate călătoresc în Moldova și primesc totul, în timp ce ei [comunitatea gazdă] nu primesc nimic. Această preocupare a fost exprimată și de persoanele refugiate cu dizabilități care trăiesc în comunitățile gazdă. Unele persoane refugiate spun că evită să vorbească în limba ucraineană și vorbesc doar limba rusă sau încearcă să nu atragă atenția. Potrivit unei femei refugiate, fiul ei este hărțuit la școală și se teme să nu fie vizat dacă vorbește limba ucraineană. Într-un mic sat din regiunea centrală a Republicii Moldova, persoanele refugiate menționează că unii oameni fac comentarii disprețuitoare la adresa lor, spunând că acestea ar fi trebuit să învețe limba română până acum și că „vin aici în număr mare.”

Potrivit persoanelor refugiate din nord, traiul în CPTR-uri contribuie la izolarea copiilor refugiați, ceea ce duce la excluderea acestora. Au fost raportate, de asemenea, cazuri de provocări din partea populației locale pro-ruse împotriva persoanelor refugiate. Un grup de persoane refugiate a declarat că, în momentul în care paznicul de la CPTR a fost îndepărtat, doi bărbați moldoveni în stare de ebrietate au intrat în centru, acuzându-i pe oamenii de acolo și întrebându-i „unde se duc banii lor”. A fost chemată poliția și situația a fost rezolvată.

În unele localități din sud, unii membri ai comunității gazdă vorbesc doar în limba română cu persoanele refugiate și refuză să vorbească în limba rusă, dar nu au fost raportate acte de violență fizică. Femeile și fetele cu dizabilități au indicat că sunt sprijinite și tratate cu respect de către comunitate. Unii bărbați au menționat că pot apărea conflicte ocazionale cu comunitatea gazdă, în special din cauza unui climat de neîncredere. Persoanele refugiate se simt uneori provocate de membrii comunității locale, dar evită să se implice în conflicte.

Problema abuzului de alcool a fost menționată în mai multe discuții în focus-grup din întreaga țară. Incidentele de xenofobie împotriva persoanelor refugiate care locuiesc în comunitățile gazdă și care escaladează sunt adesea asociate cu abuzul de alcool din partea agresorului. Problema alcoolului a fost, de asemenea, menționată de alte grupuri deoarece copiii lor au fost abordați de bărbați beți în propriile clădiri și în alte spații, cum ar fi terenurile de joacă.

S-a observat că persoanele refugiate de etnie romă din nordul țării se simt disproporționat de nesiguri și susțin că incidentele de violență care le afectează nu sunt adesea soluționate de autorități. Aceștia au menționat un caz specific al unei fete de etnie romă care a fost agresată fizic de un bărbat necunoscut după ce a trecut frontiera, însă cazul nu a fost tratat în mod corespunzător de către poliție. Există sentimentul general că, până când cineva nu va suferi un incident grav, cazurile izolate vor continua să aibă loc fără a se lua măsuri adecvate. Au fost menționate atacuri intenționate care au avut loc recent împotriva persoanelor refugiate din comunitatea romă, iar un suspect a fost reținut și eliberat. Potrivit unuia dintre participanții din grup, în timp ce se afla în arest, suspectul a declarat:

În regiunea transnistreană, femeile refugiate se confruntă cu atitudini diferite în comunitatea gazdă. Unii participanți simt o atitudine neutră din partea anumitor membri ai comunității, fiind îngrijorați de potențialele conflicte care pot apărea din motive legate de limbă. Mai exact, un participant și-a exprimat convingerea că dacă va vorbi în limba ucraineană ar putea avea probleme cu localnicii, în pofida faptului că limba ucraineană este una dintre limbile acceptate oficial în regiunea transnistreană. Cu toate acestea, apar opinii contradictorii, în timp ce alții subliniază existența unor sate vorbitoare de ucraineană în regiune. Unul dintre participanți povestește un incident tulburător în care au fost implicați elevi care, după ce au văzut o mașină cu numere de înmatriculare ucrainene, au spus că le este frică, exclamând: „fugiți, sunt ucraineni, ne vor împușca.” Acest participant și-a exprimat îngrijorarea cu privire la ideile care le sunt insuflate copiilor și a pus la îndoială modul în care părinții influențează perspectivele acestora. Trebuie remarcat faptul că unii participanți raportează că nu au avut loc astfel de incidente în școlile frecventate de copiii lor. În ceea ce privește relațiile generale dintre comunitatea gazdă și persoanele refugiate, unii participanți descriu interacțiunile ca fiind caracterizate de „relații de prietenie.” Există un sentiment general de a nu se implica în certuri cu comunitatea gazdă și, în mod reciproc, ei raportează că nici comunitatea gazdă nu se inițiază certuri cu ei. Experiențele nuanțate și contradictorii ale persoanelor refugiate în comunitatea gazdă dezvăluie o interacțiune complexă de percepții, evidențiind atât provocări, cât și cazuri de relații amiabile.

VBG facilitată de tehnologie și preocupările legate de schimbul de date personale

Riscurile legate de VBG facilitată de tehnologie variază în funcție de grupuri, unele dintre ele indicând că nu s-au confruntat niciodată cu îngrijorări sau amenințări, în timp ce altele subliniază că atât femeile și fetele refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă sunt expuse acestui risc. Persoanele refugiate se bazează foarte mult pe platformele de socializare și folosesc site-uri oficiale cunoscute și de încredere pentru a obține informații. Potrivit atât femeilor din comunitatea gazdă, cât și femeilor refugiate, accesul la informații sigure și de încredere este esențial pentru a evita situațiile riscante. În general, persoanele refugiate sunt precaute în legătură cu informațiile obținute online. Ca măsuri de atenuare, unele persoane refugiate au decis să evalueze împreună informațiile pe care le primesc online și pentru a verifica dacă sursele sunt de încredere.

Unele persoane refugiate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la siguranța datelor cu caracter personal, precum și cu privire la modul în care sunt utilizate datele lor și de către cine. Potrivit acestora, deși multe organizații și-au exprimat îngrijorarea cu privire la problemele care afectează persoanele refugiate, acestora nu le este clar cum au accesat sau obținut organizațiile informațiile. Persoanele refugiate au indicat că, în cazul în care ar avea probleme cu hărțuirea online, ar suna la linia telefonică de urgență (cel mai probabil la linia verde) pentru a căuta sprijin și, eventual, pentru a raporta. Unele persoane refugiate au indicat că ar bloca pur și simplu numerele în cazul în care ar fi hărțuite. Unele persoane refugiate sunt de părere că situațiile de hărțuire online sunt ignorate, nu sunt abordate sau nu li se acordă atenția necesară, ceea ce duce la menținerea sau creșterea riscurilor de VBG.

Există un sentiment general conform căruia fetele adolescente sunt expuse în mod disproporționat riscului de a fi victime ale VBG facilitate de tehnologie, inclusiv hărțuirea și mesajele insistente, deși unii au menționat că femeile adulte sunt la fel de vizate. O adolescentă a declarat: „Cred că fiecare fată din secolul nostru se confruntă măcar o dată cu hărțuirea online”. Hărțuirea, inclusiv cererile

de expediere a fotografiilor în schimbul banilor, este identificată ca fiind o problemă larg răspândită în rândul fetelor. În timp ce opiniile legate de susceptibilitatea vârstei la riscurile de VBG diferă, preocupările persistă. Potrivit persoanelor refugiate, adolescenții și adolescentele sunt mai expuși riscului de înșelăciune, inclusiv de exploatare prin condiții de muncă și de implicare în vânzarea de droguri, deoarece sunt direct vizați în ofertele publicitare. Adolescenții și adolescentele sunt, de asemenea, ținta unor conținuturi necorespunzătoare vârstei lor. Unele persoane raportează că li s-au oferit bani în schimbul unor poze, că au primit mesaje și poze nesolicitate de la bărbați și că nu se simt în siguranță atunci când folosesc aplicațiile pentru întâlniri. Femeile din comunitatea gazdă au menționat cazuri în care femei din Moldova au fost șantajate și ale căror poze intime au fost distribuite pe scară largă pe internet fără consimțământul lor. Unii participanți au menționat cazuri în care sănătatea mintală a supraviețuitoarelor VBG facilitată de tehnologie a fost grav afectată. Femeile vorbesc despre faptul că expunerea la mesaje care folosesc un limbaj ofensator poate contribui la normalizarea comportamentelor violente în rândul adolescenților. Unele femei au menționat că discută cu copiii lor despre siguranța online și că unele informații sunt oferite și la școală. În general, oamenii încearcă să monitorizeze activitățile online ale copiilor lor.

Persoanele cu dizabilități au fost, de asemenea, menționate ca fiind expuse unui risc deosebit de a fi vizate de violența digitală. Necesitatea de resurse despre siguranța online adaptate pentru persoanele cu dizabilități a fost evidențiată ca o măsură de atenuare a riscurilor și ca o prioritate.

Lucrătoarele sexului comercial raportează că au fost amenințate cu publicarea pe internet a fotografiilor lor nud (unele dintre ele redactate). De asemenea, acestea raportează că au primit poze nesolicitate cu organele genitale ale bărbaților.

Printre celelalte riscuri semnificative menționate de persoanele refugiate în legătură cu siguranța online se numără escrocheriile legate de oportunitățile de angajare, în special cele informale. Au fost observate, de asemenea, cazuri de fraudă și înșelăciune în cazul proprietarilor privați și al locuințelor. Potrivit unui grup, persoanele refugiate plătesc un avans pentru apartament, iar atunci când ajung la locul cazării, nu au acces la apartament, iar numărul proprietarului este blocat. Femeile și fetele refugiate au declarat că se confruntă cu provocări legate de căutări suspecte de locuri de muncă, apeluri frauduloase și riscuri online, cum ar fi propunerile indecente. În plus, au fost semnalate situații de fraudă în care au fost implicate atât persoane refugiate, cât și membri ai comunității gazdă, a fost raportată utilizarea photoshopului și a actelor de identitate furate ale oamenilor pentru a înfăptui escrocherii legate de tranzacții bancare și mituirea oamenilor.

Organizațiile locale care lucrează în regiunea transnistreană și-au exprimat îngrijorarea cu privire la violența facilitată de tehnologie, cu un risc semnificativ pentru adolescenții și femeile refugiate, care ar putea fi mai vulnerabile din cauza dependenței sporite de ajutor și asistență. Respondenții-cheie au evidențiat riscurile legate de procesul de angajare online, inclusiv cazurile de înșelăciune și de trafic de persoane. În special, unele agenții de ocupare a forței de muncă nu au autorizații corespunzătoare, concentrându-se mai mult pe oferirea de informații decât pe respectarea reglementărilor privind ocuparea forței de muncă. Interviuurile cu informatorii-cheie au subliniat vulnerabilitatea crescută la care sunt supuse fetele tinere din cauza anunțurilor online false, în special a celor care implică solicitări de natură sexuală. Se remarcă prevalența anunțurilor de angajare cu un subtext sexual, precum și o creștere recentă a exploatarei prin muncă care afectează atât femeile care fac muncă casnică, cât și bărbații în domeniul construcțiilor. Toate organizațiile au subliniat necesitatea unor strategii cuprinzătoare pentru a aborda aceste riscuri cu multiple fațete și pentru a proteja bunăstarea populațiilor vulnerabile de persoane refugiate.

Violența din partea partenerului intim

Violența din partea partenerului intim a fost menționată pe larg atât de femeile refugiate, cât și de cele din comunitatea gazdă precum și de femeile de etnie romă. Potrivit tuturor acestora, alcoolul este un factor care contribuie în mare măsură la violența din partea partenerului intim și la violența împotriva copiilor și a persoanelor în etate. Au fost menționate cazuri în care femeile au fost agresate fizic de către partenerii lor și alungate din casele lor, precum și cazuri în care au fost forțate să doarmă în stradă. S-a adus în discuție violența din partea partenerului intim declanșată de factori precum schimbările în dinamica tradițională de gen și faptul că femeile au început să câștige mai mult decât bărbații. O altă problemă menționată a fost abuzul împotriva persoanelor în etate alimentat de alcool. Alții au menționat că este ceva obișnuit ca femeile să fie urmărite și controlate în mod constant de către partenerii lor. În plus, atât femeile din comunitatea persoanelor refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă sunt de acord că accesul la informații despre serviciile și asistența disponibilă este esențial pentru a reduce riscurile de VBG.

Deosebit de îngrijorătoare sunt cazurile de violență din partea partenerului intim în comunitatea romă, de asemenea puternic asociate cu abuzul de alcool. În cadrul unuia dintre grupuri, mai mulți participanți au declarat că au fost victime ale violenței în bază de gen sub o formă sau alta din partea partenerilor lor. Au fost raportate diferite niveluri și tipuri de violență, iar femeile și-au exprimat deznădejdea că nu se va face nimic pentru a schimba acest context. Femeile au menționat faptul că fetele și femeile de etnie romă sunt deseori abuzate verbal de către familia partenerului după ce se căsătoresc, deoarece femeile sunt așteptate să se mute în casa partenerului, unde locuiește familia acestuia.

Femeile care au participat anterior la programele de prevenire a VBG, precum și la activitățile de sănătate mintală și sprijin psihosocial (SMSPS) înțeleg mai bine violența, rădăcinile acesteia și factorii care contribuie la aceasta, ceea ce indică necesitatea de a asigura punerea în aplicare durabilă și pe termen lung a programelor care sunt concepute în mod responsabil, în conformitate cu standardele, și care sprijină abilitarea femeilor și consolidarea autonomiei acestora pentru a preveni și a reduce riscul de VBG în propriile lor comunități.

Accesul și barierele în calea serviciilor

Prezentare generală a accesului la serviciile de VBG

Atât persoanele refugiate, cât și comunitatea gazdă au identificat serviciile de sănătate ca fiind un punct de intrare esențial pentru accesarea sprijinului și au raportat că știu despre opțiunea de a solicita sprijin în spitale și de a chema o ambulanță în cazul unei urgențe legate de VBG. De asemenea, poliția a fost adesea menționată ca fiind un punct de intrare esențial pentru supraviețuitoarele VBG pentru a raporta cazurile și a căuta sprijin imediat, în special în rândul femeilor refugiate și al persoanelor cu dizabilități. Cu toate acestea, alte grupuri supuse riscului, cum ar fi femeile de etnie romă, adolescentele și lucrătoarele sexului comercial, și-au exprimat reticența de a solicita sprijinul poliției în situații de VBG din cauza lipsei de încredere cauzată de experiențele anterioare.

Prestatorii de servicii de sprijin psihosocial au fost, de asemenea, evidențiați ca fiind puncte de intrare semnificative pentru supraviețuitoarele VBG. Unele femei refugiate care locuiesc în CPTR-uri

au identificat psihologii din cadrul CPTR drept contacte principale pentru raportarea incidentelor de VBG, menționând un sentiment de încredere generală. În plus, lucrătoarele sexului comercial au menționat psihologii ca fiind un potențial punct de intrare pentru a dezvălui incidente de VBG. Persoanele refugiate și comunitatea gazdă aveau puține informații despre opțiunile de adăpost și cazare sigură pentru supraviețuitoarele din rândul persoanelor refugiate și a comunității gazdă. În regiunea transnistreană, atât femeile și adolescentele refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă dispuneau de informații limitate cu privire la serviciile disponibile în materie de VBG. Femeile din comunitatea gazdă din regiunea transnistreană au declarat că nu au încredere în organele de drept de-facto din cauza lipsei de confidențialitate, a preocupărilor legate de siguranță și a stigmatizării asociate cu statutul de supraviețuitoare. Cu toate acestea, organizațiile locale de femei au fost menționate ca fiind puncte de intrare demne de încredere pentru dezvăluirea VBG atât de către femeile refugiate, cât și de către adolescente.

Atât femeile refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă folosesc internetul și rețelele de socializare ca surse primare pentru a obține informații despre disponibilitatea și accesibilitatea serviciilor de VBG. Femeile care au participat în discuțiile în focus-grup sunt în general informate despre serviciile de VBG și știu cum să le acceseze. Acest lucru este valabil în special pentru femeile care locuiesc în CPTR-uri, în timp ce unele grupuri de femei care trăiesc în comunitatea gazdă au indicat că nu au primit niciodată informații despre VBG. Cunoașterea de către acestea a multiplelor linii telefonice de urgență care oferă informații și sprijin a variat. Unele adolescente cunosc site-ul 12plus.md, linia de asistență La Strada și de numărul de urgență 112, în timp ce alte adolescente au raportat că nu știu unde să se adreseze pentru sprijin în cazul unui incident de VBG. Băieții adolescenți au declarat că știau că există o linie telefonică de urgență pentru copii unde pot suna în caz de conflicte. Totuși, nu este încă clar câte cazuri au fost referite de aceste linii telefonice de urgență la servicii specializate de VBG în comparație cu serviciile de sprijin general oferite. Alte grupuri de risc, cum ar fi lucrătoarele sexului comercial, au indicat o probabilitate mai mare de a căuta sprijin din partea prietenilor sau rudelor în cazul unui incident de VBG.

Unele femei refugiate și-au declarat convingerea că ajutorul umanitar este oferit doar celor care au obținut protecție temporară – deși nu toate organizațiile din Moldova au stabilit cerința de a avea statut de protecție temporară pentru a avea acces la asistență umanitară. La fel, femeile au raportat incertitudini în ceea ce privește serviciile disponibile pentru persoanele cu protecție temporară, precum și orice solicitări de a plăti pentru servicii. Cu toate acestea, grupurile de risc, cum ar fi femeile refugiate cu dizabilități și femeile de etnie romă, au remarcat că statutul juridic legat de protecția temporară le-a oferit stabilitate și beneficii suplimentare, în special în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate.

Prestatorii de servicii raportează că în Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, există o gamă largă de servicii disponibile pentru supraviețuitoarele VBG, inclusiv servicii medicale, juridice/de justiție, psihosociale și de cazare în siguranță. Cu toate acestea, în regiunea transnistreană, prestatorii de servicii au declarat că ONG-urile locale oferă majoritatea serviciilor sociale disponibile pentru supraviețuitoarele VBG și că există o neîncredere generală în serviciile instituționale în rândul membrilor comunității din cauza stigmatizării, a lipsei de confidențialitate și a problemelor de siguranță.

În toată Moldova, doar unii prestatori de servicii cunoșteau serviciile specializate de asistență medicală disponibile pentru supraviețuitoarele VBG. S-ar putea ca acestea să fie încă puțin cunoscute fiindcă au fost create relativ recent. Majoritatea prestatorilor de servicii au accentuat rolul

extrem de important al serviciilor de asistență psihosocială pentru supraviețuitoarele VBG. Cu toate acestea, serviciile de asistență psihosocială la care se face referire nu erau adesea specializate în VBG, concentrându-se în schimb pe sănătatea mintală generală sau pe asistența psihosocială. În regiunea transnistreană, prestatorii de servicii au recunoscut că gama de servicii pentru supraviețuitoare este semnificativ mai mare în Tiraspol în comparație cu zonele rurale. Mai mult decât atât, unii prestatori de servicii au declarat că există lacune în ceea ce privește serviciile specializate de asistență medicală disponibile pentru supraviețuitoarele violenței sexuale în întreaga regiune transnistreană, menționând în special lipsa contracepției de urgență în Tiraspol.

În general, la dezvoltarea incidentelor de VBG, prestatorii de servicii direcționează supraviețuitoarele către serviciile relevante, în funcție de necesitățile acestora. Unii prestatori de servicii s-au referit la poliție ca fiind unul dintre principalele puncte de intrare pentru referirea supraviețuitoarelor după dezvoltarea unui act de VBG. În același timp, a fost menționat faptul că, uneori, disponibilitatea serviciilor de VBG depinde de capacitatea financiară a organizațiilor societății civile de a oferi servicii de răspuns pentru supraviețuitoarele VBG.

Bariere în calea accesului la servicii

Deși sunt disponibile servicii pentru VBG, prestatorii de servicii recunosc că acestea sunt insuficient utilizate de către supraviețuitoare din mai multe motive. Teamă de re-victimizare și stigmatizarea asociată cu dezvoltarea incidentelor de VBG, neîncrederea în prestatorii de servicii, precum și lipsa informațiilor despre serviciile disponibile în materie de VBG, sunt citate ca fiind obstacole majore care împiedică accesul supraviețuitoarelor la serviciile de VBG. În regiunea transnistreană, prestatorii de servicii afirmă că o lipsă generală de încredere în prestatorii instituționali de servicii împiedică accesul supraviețuitoarelor VBG la servicii.

În ceea ce privește accesibilitatea informațiilor, multe femei și fete din comunitatea de persoane refugiate și din comunitatea gazdă declară că se bazează pe internet și pe rețelele de socializare pentru a primi informații despre serviciile disponibile în materie de VBG. Femeile refugiate au subliniat că este posibil ca femeile mai în vârstă să nu fie familiarizate cu utilizarea platformelor online și, prin urmare, să cunoască mai puțin despre serviciile disponibile. În general, femeile se confruntă cu dificultăți în determinarea gradului de încredere al informațiilor oferite online. Femeile refugiate care locuiesc în CPTR-uri remarcă faptul că accesul nesigur la internet împiedică disponibilitatea imediată a informațiilor online despre serviciile de VBG.

Un alt obstacol în calea accesului supraviețuitoarelor la serviciile pentru victimele VBG este legat de accesibilitatea socială a serviciilor. Femeile din comunitatea gazdă subliniază prejudecățile legate de sănătatea mintală și modul în care sunt stigmatizate vizitele la psiholog. Acestea au remarcat, de asemenea, că persoanele care beneficiază de aceste tipuri de servicii sunt discriminate. Mai mult decât atât, prestatorii de servicii evidențiază faptul că femeile de etnie romă sunt reticente în a apela la servicii de VBG din cauza stigmatizării existente în jurul VBG și a fricii de a afecta reputația familiei. Atât femeile din comunitatea persoanelor refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă subliniază modul în care atitudinile și normele dăunătoare de bază față de supraviețuitoarele VBG și o cultură a tăcerii acționează ca bariere în calea accesului la sprijin. Femeile refugiate se referă la normalizarea violenței și la atitudinile culturale, cum ar fi faptul că violența este interpretată greșit ca un semn de iubire, ceea ce contribuie la reticența în a apela la serviciile de VBG.

“**Multe dintre ele [supraviețuitoare ale VBG] probabil că nu solicita ajutor pentru că se gândesc la ce vor spune oamenii, dacă vor înțelege și cum vor dovedi că nu sunt vinovate.”**

Deși nu reprezintă obiectivul principal al acestui exercițiu, calitatea și accesibilitatea serviciilor de VBG a fost menționată ca o barieră, în special în ceea ce privește securitatea, justiția și serviciile de sănătate. Barierele legate de accesibilitatea financiară a serviciilor afectează în primul rând femeile și fetele cu resurse și securitate financiară limitate. Nemulțumirea față de unele servicii de VBG este, de asemenea, parțial legată de necesitatea de a plăti pentru aceste servicii. Atât femeile refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă au raportat cazuri în care specialiștii din domeniul sănătății au cerut mită pentru servicii medicale esențiale. În plus, femeile au raportat in-

certitudini cu privire la costurile serviciilor medicale. În plus, femeile refugiate au dat un exemplu în care salariile au fost acordate sub formă de vouchere în loc de numerar, ceea ce reprezintă o provocare semnificativă în asigurarea accesului la necesitățile de bază, inclusiv la serviciile de VBG. În plus, persoanele care nu beneficiază de protecție temporară se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește accesul la serviciile de VBG. În afară de problemele legate de statutul juridic, femeile refugiate menționează barierele lingvistice, citând cazuri în care prestatorii de servicii vorbitori de limbă română refuză să răspundă în limba rusă, ceea ce exacerbează dificultățile de acces. În regiunea transnistreană, femeile din comunitatea gazdă remarcă reticența supraviețuitoarelor VBG să raporteze incidentele la poliție, invocând atitudinile de blamare a victimelor care predomină în rândul organelor de drept. Acestea evidențiază, de asemenea, procedurile legale dificile din punct de vedere emoțional, în care femeile care nu au dovezi fizice ale violenței pot fi interogate.

Unele grupuri de risc sunt descrise atât de persoanele refugiate, cât și de comunitatea gazdă și de prestatorii de servicii ca având bariere specifice în calea accesului la servicii. Acest lucru este parțial legat de factori compuși care afectează grupurile în mod diferit, cum ar fi lipsa generală de încredere în prestatorii de servicii din cauza preocupărilor legate de calitatea serviciilor de VBG și a cerințelor obligatorii de raportare, care reprezintă bariere semnificative. Subgrupul de lucru pentru VBG a efectuat un studiu al cadrului legal privind raportarea obligatorie, demonstrând potențialele prejudicii create de acest cadru legal, care nu este în concordanță cu o abordare centrată pe supraviețuitoare, nerespectând deciziile supraviețuitoarelor privind problemele care le afectează viața³.

Adolescentelor, în special, le lipseau în mod semnificativ cunoștințe despre serviciile de VBG și au evidențiat faptul că se bazează pe rețeaua lor pentru a obține informații despre serviciile de VBG și pentru a le ghida în cazul unui incident de VBG, inclusiv necesitatea de a implica părinții/îngrijitorii. Adolescente refugiate își exprimă neîncrederea generală în serviciile oferite de poliție și reticența de a solicita ajutorul acestei în cazul unui incident de VBG, spre deosebire de adolescenții refugiați care văd poliția ca pe un potențial punct de contact. Adolescente cu dizabilități din comunitatea gazdă spun că se bazează pe părinți/îngrijitori pentru a le facilita mobilitatea în oraș pentru a avea acces la serviciile VBG. Adolescente cu dizabilități din comunitatea gazdă declară că se confruntă cu probleme legate de transport din cauza lipsei de rampe și a inaccesibilității fizice în transportul public. Atât prestatorii de servicii, cât și adolescenții refugiați

³ Subgrupul de lucru pentru VBG, Situația din Ucraina – Moldova: SGL VBG – Analiza cadrului legal pentru raportarea obligatorie a VBG în Moldova, decembrie 2022.

și cei din comunitățile gazdă se pare că dispun puține informații despre serviciile specializate de VBG pentru copiii supraviețuitor.

În regiunea transnistreană, prestatorii de servicii subliniază disparitatea semnificativă în ceea ce privește disponibilitatea serviciilor de VBG între Tiraspol și zonele rurale, distanțele mari reprezentând obstacole considerabile, în special pentru persoanele cu dizabilități, în accesarea acestor servicii. Această preocupare cu privire la deficitul serviciilor locale de VBG este împărtășită de femeile refugiate, subliniind modul în care depărtarea anumitor CPTR-uri îngreunează accesul la servicii. Adolescențele refugiate din regiunea transnistreană menționează că poliția întârzie să intervină sau că întreprinde acțiuni întârziate în cazul dezvoltării incidentelor de VBG.

Prestatorii de servicii observă că persoanele de etnie romă, cele din comunitățile de refugiați și din comunitățile gazdă, dispun de informații limitate cu privire la serviciile de VBG, ceea ce ar putea fi legat de nivelul scăzut de alfabetizare și de dependența de informațiile despre VBG din spațiul online sau din pliante. Femeile de etnie romă din comunitatea gazdă au descris că se confruntă cu discriminarea atunci când accesează serviciile VBG, în special serviciile de asistență medicală, din cauza apartenenței lor etnice. Femeile refugiate de etnie romă își exprimă reticența de a solicita asistență din partea prestatorilor de servicii medicale sau a poliției în cazurile de violență sexuală din cauza experiențelor anterioare când au fost discriminate și a inacțiunii poliției. În regiunea transnistreană, prestatorii de servicii menționează cazuri de discriminare împotriva femeilor de etnie romă, afirmând că unii prestatori (de servicii medicale și poliția) nu acceptă persoane de etnie romă.

Reticiența de a solicita asistență din partea poliției este, de asemenea, menționată de lucrătoarele sexului comercial, menționând atitudini de blamare a victimelor. În regiunea transnistreană, prestatorii de servicii (servicii medicale și poliția) menționează discriminarea supraviețuitoarelor VBG care suferă din cauza abuzului de substanțe și de tulburări de sănătate mintală de către alți prestatori de servicii.

Problemele de accesibilitate a informațiilor afectează și persoanele cu dizabilități acolo unde cei cu deficiențe de vedere depind de alte persoane pentru a avea acces la informațiile scrise. Pentru femeile cu dizabilități, accesibilitatea fizică la serviciile de VBG poate fi limitată din cauza infrastructurii inadecvate și a clădirilor care nu sunt accesibile.

Mai mult decât atât, doar o parte mică din prestatorii de servicii raportează că cunosc care sunt serviciile specializate de gestionare a cazurilor de VBG – o metodă structurată de acordare a sprijinului pentru supraviețuitoarele VBG – disponibile pentru supraviețuitoare. Gestionarea cazurilor de VBG este un serviciu esențial salvator de vieți, care ar trebui să fie prestat într-o manieră coordonată, asigurând monitorizarea și consultarea supraviețuitoarei, cu scopul de a aborda consecințele fizice, emoționale și sociale dăunătoare ale VBG. În timp ce prestatorii de servicii cunosc o gamă largă de servicii de VBG și redirecționează supraviețuitoarele în mod corespunzător, gradul de monitorizare a acestora pentru a se asigura că supraviețuitoarele accesează aceste servicii rămâne neclar.

Stimulente pentru accesul la servicii, inclusiv accesul la informații

Mai multe strategii și inițiative au fost identificate de către membrii comunității de persoane refugiate și ai comunității gazdă, cuprinzând femei, fete, bărbați, băieți și prestatori de servicii, cu scopul de a îmbunătăți accesul la servicii și sprijin în materie de VBG. Căile funcționale de referire a cazurilor de VBG sunt considerate cruciale pentru a asigura referirea la timp și adecvată a

supraviețuitoarelor VBG. S-a observat că dezvoltarea capacității prestatorilor de servicii de a oferi supraviețuitoarelor și persoanelor aflate în situație de risc informații privind VBG și serviciile disponibile, sporește încrederea în serviciile de VBG, îmbunătățind, în consecință, accesibilitatea socială a acestora. Această îmbunătățire este probabil atribuită eforturilor instruire a respondenților din prima linie cu privire la conceptele de bază privind VBG, practici sigure de referire și înțelegerea cuprinzătoare a căilor de referire a cazurilor de VBG.

În plus, pentru a facilita o mai bună asimilare a informațiilor despre serviciile disponibile pentru cazurile de VBG, se recomandă întreprinderea eforturilor de adaptare a mesajelor pentru persoanele cu deficiențe senzoriale, cum ar fi traducerea conținutului în limbajul Braille și asigurarea interpretării în limbajul semnelor. În plus, se recomandă inițiative de formare pentru a pregăti prestatorii de servicii să asiste persoanele cu diferite tipuri de dizabilități, în vederea îmbunătățirii prestării de servicii VBG și a promovării incluziunii persoanelor cu dizabilități. Femeile refugiate cu dizabilități subliniază potențialul pe care îl au site-urile și resursele online de a oferi informații și îndrumare în cazul unui incident de VBG. Acestea sugerează organizarea de evenimente comunitare pentru a implica membrii în discuții privind siguranța și prevenirea riscurilor.

Un prestator de servicii a evidențiat o inițiativă nouă care vizează informarea persoanelor de etnie romă despre VBG prin intermediul unui conținut audio accesibil pe un site. Aceste eforturi joacă un rol crucial în asigurarea accesului la informații privind VBG și la serviciile disponibile, în special pentru femeile și fetele de etnie romă, precum și pentru persoanele cu dizabilități.

Adolescentele din comunitatea gazdă își exprimă dorința de a avea la dispoziție organizații sau psihologi care să le ofere sprijin adecvat și adaptat pentru a le ajuta să se descurce cu problemele legate de vârsta și dezvoltarea lor. În plus, adolescentele refugiate și-au exprimat dorința ca organizațiile care lucrează cu copiii să comunice direct cu aceștia pentru a le afla opiniile și preocupările. În combinație cu gradul scăzut de conștientizare a serviciilor de VBG în rândul adolescentelor, acest lucru indică necesitatea de a crește nivelul de informare despre serviciile prietenoase adolescenților, care pot servi ca punct de intrare important pentru copiii supraviețuitori ai VBG. În plus, adolescentele din comunitatea gazdă propun desfășurarea de programe de sensibilizare privind siguranța și serviciile disponibile în cadrul instituțiilor de învățământ, inclusiv lecții deschise sau ateliere de lucru.

Grupuri expuse unui risc mai mare de VBG

Persoanele cu dizabilități

Persoanele cu dizabilități, în special femeile și fetele, raportează că se simt mai vulnerabile la violență, abuz și exploatare, inclusiv la violența online. Uneori, accesibilitatea fizică la servicii, inclusiv la serviciile de răspuns la VBG, poate fi limitată pentru persoanele cu dizabilități din cauza infrastructurii inadecvate, a trotuarelor și a clădirilor care creează bariere pentru acestea. Chiar și unele clădiri de spital nu sunt accesibile pentru persoanele cu dizabilități. În plus, birocrația legată de accesarea indemnizațiilor de dizabilitate pentru moldoveni (copiii refugiați pot accesa indemnizația de dizabilitate dacă au certificatul de dizabilitate) nu sunt întotdeauna accesibile persoanelor imobilizate la pat din comunitatea gazdă din cauza necesității de verificare periodică în persoană. Persoanele cu dizabilități se confruntă, de asemenea, cu probleme în ceea ce privește accesul la obiecte, cum ar fi dispozitive auditive etc., care să le sprijine în gestionarea indepen-

dentă a vieții lor. În plus, costul ridicat al medicamentelor și indisponibilitatea unor tratamente au un impact asupra siguranței lor, deoarece le sporește dependența de alte persoane pentru a trece prin anumite sisteme/proceduri. O altă problemă care afectează persoanele cu dizabilități este exploatarea forței de muncă, deoarece acestea sunt adesea plătite mai puțin, iar orele de lucru depășesc ceea ce este menționat în contract. În plus, aceste persoane consideră că sunt ținta unor informații false în mediul online și cunosc mai puține despre practicile de siguranță online.

Persoanele cu dizabilități din comunitatea de persoane refugiate au raportat că relația dintre acestea și membrii comunității gazdă și vecini pare a fi pozitivă, doar în câteva cazuri persoanele au exprimat sentimente negative față de persoanele refugiate. Cu toate acestea, persoanele cu dizabilități din comunitatea de persoane refugiate care locuiesc în CPTR-uri au suferit abuzuri verbale, în principal din partea persoanelor refugiate. Persoanele cu dizabilități care trăiesc în locuințe private declară să se simt în siguranță. Există o percepție generală de siguranță în timp ce circulă pe stradă sau folosesc transportul în comun, însă aceștia preferă să se deplaseze în grup. Cu câteva excepții, atitudinea generală a prestatorilor de servicii față de persoanele cu dizabilități a fost pozitivă.

Persoanele cu dizabilități, inclusiv persoanele cu deficiențe de vedere care folosesc cititoare de ecran, se bazează pe grupuri de socializare și chat-uri, cum ar fi Facebook, Telegram și Viber, precum și pe comunicarea orală pentru a primi informații esențiale. Aceștia sunt de părere că, în special persoanele în vârstă cu dizabilități pot pierde aceste informații, deoarece nu sunt la fel de pricepuți în ceea ce privește tehnologia modernă. Persoanele cu dizabilități au primit informații despre VBG de la diverse organizații și servicii/linii telefonice de urgență disponibile prin intermediul atelierelor, seminarelor și apelurilor telefonice. Percepția este că serviciile VBG sunt prestate într-un mod nediscriminatoriu. S-a considerat că aceste cazuri pot fi raportate la poliție. Cu toate acestea, din cauza barierei deja menționate, cum ar fi normele sociale și de gen, precum și a neîncrederii în prestatorii de servicii și a lipsei de informații, numărul de cazuri raportate este mic. Unele persoane cu dizabilități au menționat că nu știu cui să raporteze un prestator de servicii care le-a încălcat drepturile și le-a tratat în mod discriminatoriu, ceea ce le sporește riscul de a se confrunța cu situații de abuz, inclusiv cu VBG. De asemenea, acestea consideră că, dacă raportează orice maltratare, se pot confrunța cu repercusiuni.

“**Oricât de mult am vrea să pregătim comunitatea, nu putem să nu prevedem toate riscurile. Cu cât persoana este mai bine informată, cu atât va fi mai protejată”.**

S-a sugerat că, din cauza vulnerabilității sporite a persoanelor cu dizabilități, este esențial să se acorde o atenție sporită necesităților acestora și să se asigure accesul lor la informații privind serviciile disponibile în materie de VBG, asigurarea transportului și disponibilitatea medicamentelor. Informațiile ar trebui să fie adaptate la deficiențele vizuale și senzoriale, inclusiv informațiile oferite prin liniile telefonice de urgență. În plus, adăposturile și alte spații de cazare sigure ar trebui să fie accesibile persoanelor cu dizabilități. De asemenea, a fost evidențiat faptul că prestatorii de servicii de VBG ar trebui să fie instruiți suplimentar cu privire la modul în care să se ocupe de persoanele cu dizabilități.

Femeile de etnie romă

Femeile de etnie romă, atât cele refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă, sunt expuse unui risc disproporționat de discriminare și de diferite forme de VBG, inclusiv violența din partea partenerului intim, hărțuirea sexuală, traficul de persoane și refuzul de a acorda resurse. De asemenea, acestea se confruntă cu bariere suplimentare în calea accesului la servicii. Violența comisă de familiile partenerilor lor a fost, de asemenea, menționată ca o problemă semnificativă care le afectează viața. Lipsa de libertate a femeilor de etnie romă de a decide cum, unde și cu cine își vor petrece timpul a fost o preocupare frecvent menționată. De exemplu, unele femei de etnie romă au declarat că le este interzis să iasă în oraș pe timp de noapte și că ar putea fi „pedepsite” și s-ar putea confrunța cu violență din partea partenerilor lor. Acest lucru pare să fie mai adevărat în cazul gospodăriilor și familiilor mai tradiționale și mai conservatoare. Unele femei au evidențiat că sunt îngrijorate pentru femeile de etnie romă tinere care călătoresc în străinătate cu familiile lor și care sunt expuse unor riscuri semnificative, inclusiv angajarea la locuri de muncă riscante și unde pot fi exploatare. Discriminarea afectează accesul deplin și cuprinzător al femeilor de etnie romă la servicii. O participantă a menționat că a fost hărțuită sexual, abuzată verbal și jignită de un medic.

Barierile în calea obținerii independenței financiare și a accesului la oportunitățile de educație se adaugă la izolarea cu care se confruntă unele femei de etnie romă, iar analfabetismul contribuie semnificativ la aceste riscuri. În timp ce bărbații reușesc, în general, să găsească locuri de muncă în construcții sau în alte domenii, femeile se confruntă cu provocări suplimentare. Unele și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că interacțiunea cu bărbații la locul de muncă poate duce la un risc crescut de VBG din partea partenerilor și soților lor. Bullyingul și violența împotriva adolescenților și copiilor de etnie romă în școală au fost, de asemenea, menționate de unii participanți, ceea ce a dus la abandonul școlar al unor copii. Acest lucru duce la lipsa accesului lor la oportunități mai bune de carieră și de angajare. Participanții au adus în discuție căsătoria copiilor, încă de la vârsta de 13 și 14 ani.

Adolescentele și adolescenții

Adolescentele continuă să fie expuse riscului de a fi supuse diferitelor forme de VBG. Atât fetele din comunitatea de persoane refugiate, cât și cele din comunitatea gazdă raportează preocupări legate de siguranța în spațiile publice, în special în transportul public, inclusiv în autobuze și taxiuri. Unii adolescenți, inclusiv băieți și fete atât din comunitatea de persoane refugiate, cât și din comunitatea gazdă, percep școlile ca fiind un mediu sigur, în timp ce alții nu văd lucrurile la fel, raportând cazuri de violență, inclusiv hărțuire, din partea altor copii și a profesorilor. În unele localități, femeile au indicat că adolescenții care se deplasează spre și de la școală sunt victime ale violenței, subliniind că riscurile sunt mai mari pentru familiile social vulnerabile.

Unele fete și băieți adolescenți au raportat cazuri de violență în familie și lipsă de siguranță acasă. Majoritatea

„Putem fi amenințați de cineva din altă parte a lumii prin intermediul internetului, prin Telegram, de exemplu, sau hărțuiți de cineva prin intermediul rețelelor de socializare. [...] Sau cineva poate hărțui o persoană pe stradă.”

respondenților au subliniat că adolescentele cu dizabilități și adolescentele de etnie romă se confruntă cu riscuri mai mari de VBG. Riscurile de VBG raportate de către adolescenți și adolescente au fost similare în regiunea transnistreană. Violența online, inclusiv violența sexuală, apare ca fiind unul dintre principalele riscuri care afectează în special fetele.

În ceea ce privește accesul la serviciile de VBG, majoritatea fetelor au cunoștințe solide despre serviciile disponibile, ceea ce reprezintă o îmbunătățire semnificativă în comparație cu constatările auditului de siguranță VBG din 2022. Cu toate acestea, adolescentelor din comunitățile gazdă le-au lipsit cunoștințele și informarea despre VBG și despre serviciile legate de aceasta. Marea majoritate a participanților au subliniat că ar vorbi cu mamele/rudele sau prietenii lor pentru a cere ajutor. În general, oamenii nu au încredere în serviciile sociale și în poliție. Aceștia consideră, de asemenea, că, în special copiii mai mari și adolescenții cu dizabilități ar putea să nu primească informații despre VBG și să aibă dificultăți în accesarea serviciilor.

În general, normele sociale dăunătoare față de adolescenți și lipsa unor servicii prietenoase adolescenților continuă să fie o barieră importantă în calea accesului adolescenților la servicii adecvate și de calitate. Teama de stigmatizare este considerabilă în rândul adolescentelor din comunitatea gazdă, care își exprimă dorința de a avea la dispoziție organizații sau psihologi de la care să poată cere ajutor sau sfaturi cu privire la problemele generale.

Potrivit adolescenților și adolescentelor, cele mai eficiente surse de informare sunt familia, prietenii și internetul. Majoritatea adolescenților au menționat că pot găsi informații despre servicii și sprijin prin intermediul rețelelor de socializare, inclusiv pe platforme precum Viber și Telegram. De asemenea, aceștia și-au exprimat neîncrederea în informațiile găsite pe site-urile oficiale, în special în regiunea transnistreană, din cauza dificultății de a verifica corectitudinea acestora.

Prestatorilor de servicii, inclusiv ONG-urilor, li s-a sugerat să îmbunătățească comunicarea directă cu copiii și adolescenții pentru a satisface mai bine necesităților lor specifice. Adolescenții au evidențiat, de asemenea, necesitatea de a desfășura programe de sensibilizare privind VBG în școli și licee, în cadrul lecțiilor deschise sau a atelierelor de lucru. Canalele digitale, cum ar fi aplicațiile de mesagerie (Telegram, Viber) și rețelele de socializare au fost descrise de către adolescenții din comunitățile de refugiați și din comunitățile gazdă, ca fiind o bună metodă de a împărtăși informații și resurse, în special cu privire la siguranța și riscurile online.

Spațiile pentru adolescenți și cluburile de tineret au fost menționate de unii adolescenți ca fiind un serviciu accesibil și important pentru protecția lor și pentru oferirea de informații cu privire la VBG.

Lucrătoarele sexului comercial

Women who engage in the sale and exchange of sex, from both the refugee and host community, are at disproportionate risk of GBV and face additional barriers when trying to access services. Unlike other groups of participants, risks related to sexual violence perpetrated by clients were reported by them. Harassment in public spaces was mentioned as well. The character of their work – they need to work in the street at night and interact with unknown individuals – contributes significantly to these risks. Technology-facilitated GBV also affects women who engage in the sale and exchange of sex, and some of them experienced threats of having their private and intimate pictures (including modified/edited ones) published, and receive unsolicited pictures from potential clients.

Women who engage in the sale and exchange of sex express knowing where to go to seek help and support, such as social assistants and psychologists. There is a general lack of trust in the police, in particular because of the character of their work and the fear of being stigmatized, exposed and blamed for the incident, and to face criminal charges for selling sex. Some of them shared significant concerns related to mental health resulting from isolation and marginalization, and having serious results, including attempted suicide.

Targeted programmes for women who engage in the sale and exchange of sex have been essential to ensure their access to reliable information and services and build a sense of community protection.. Group MHPSS sessions facilitated by psychologists have provided a safe space for them to share their concerns and understand how to address different challenges in light of their specific situation, which often results in marginalization and exclusion through self-empowerment and self-care.

Recomandări

Recomandări generale

- Consultarea cu **organizațiile conduse de femei, fete și tineri** care lucrează atât cu femeile din comunitatea de persoane refugiate, cât și cu cele din comunitatea gazdă și includerea acestora în pregătirea/implementarea consultărilor, cum ar fi auditurile de siguranță sau alte evaluări mai cuprinzătoare, dar desfășurarea consultărilor ad-hoc/solicitarea îndrumărilor pentru a asigura cel mai bun și cel mai durabil rezultat posibil al programului
- **Consolidarea măsurilor de atenuare a riscurilor de VBG** în alte sectoare și accentuarea responsabilității colective a tuturor de a reduce riscurile de VBG și de a evita crearea de noi riscuri. Protecția de exploatare și abuz sexual (PEAS) este un aspect esențial al atenuării riscurilor, în special în contextul scăderii asistenței umanitare și reducerii programelor și organizațiilor. Aceasta înseamnă că sectoarele ar trebui să integreze în mod proactiv măsurile de atenuare a riscurilor de VBG în programul lor, în consultare cu subsectorul VBG și cu comunitatea.
- Asigurarea faptului că organizațiile au coordonatori desemnați și activi pentru VBG, cu o înțelegere solidă a **rolurilor, responsabilităților și răspunderii** acestora. Pentru aceasta, este nevoie de o colaborare și o comunicare consolidată cu subsectorul VBG și cu alte sectoare, precum și de o mai mare claritate cu privire la modul de integrare a măsurilor de identificare și reducere a riscurilor de VBG la etapele de planificare, implementare și monitorizare și evaluare, precum și în timpul mobilizării resurselor.
- Organizarea **cursurilor de formare în domeniul identificării și reducerii riscurilor de VBG** cu alte sectoare, în special cele prioritare, pentru a asigura o cunoaștere aprofundată a măsurilor care trebuie puse în aplicare pentru a reduce riscurile de VBG, inclusiv înțelegerea VBG, a conceptelor de bază ale VBG și a dezvoltărilor sigure, precum și identificarea proactivă a riscurilor de VBG pentru diferite grupuri și integrarea măsurilor pe parcursul întregului ciclu de programe. Printre participanții la aceste cursuri de formare se numără personalul care nu este specializat în domeniul VBG și lucrătorii din prima linie, care ar trebui să cunoască metodele sigure de referire a unei dezvoltări de VBG în conformitate cu principiile VBG, precum și managerii de proiect, responsabili de înființarea, conceperea și adaptarea programelor.
- Continuarea și intensificarea includerii și implicării **comunității de persoane refugiate în consultări, inclusiv a grupurilor de persoane refugiate cu vulnerabilități speciale** în ceea ce privește riscurile care le afectează viața și securitatea colectivă și individuală. Asigurarea desfășurării consultărilor periodice, care trebuie să aibă o acoperire mai largă decât evaluările specifice, direcționate și limitate la o anumită zonă.
- Investirea în atenuarea riscurilor de **VBG facilitată de tehnologie** în rândul femeilor și fetelor, prin programe de alfabetizare digitală pentru femei și fete și prin consolidarea capacităților prestatorilor de servicii din toate sectoarele.

- Asigurarea disponibilității și accesibilității informațiilor despre VBG și despre serviciile disponibile **persoanelor cu dizabilități**. Acest lucru implică prioritizarea mai multor canale de comunicare pentru a răspunde diverselor dizabilități și asigurarea faptului că prestatorii de servicii au competențele necesare pentru a comunica eficient și a asista persoanele cu diverse dizabilități. Toate acestea ar trebui să se facă în consultare cu organizațiile de persoane cu dizabilități din comunitățile de persoane refugiate și din comunitățile gazdă.
- Îmbunătățirea accesibilității și caracterului cultural adecvat al informațiilor privind VBG și a serviciilor disponibile pentru **femeile și fetele de etnie romă**, asigurând faptul că prestatorii de servicii sunt instruiți cu privire la necesitățile și preocupările specifice ale populației de etnie romă și la modul de abordare a problemelor legate de gen și VBG, fără a crea reacții de respingere și riscuri suplimentare. Inițiativele de formare ar trebui să se bazeze pe informațiile obținute în urma consultărilor cu persoane din comunitatea romă, precum și pe implicarea activă mediatorilor comunitari pentru a obține încrederea și a naviga printre aspectele culturale.
- Asigurarea unor spații accesibile pentru tineri și diseminarea de informații adecvate vârstei cu privire la VBG și la serviciile de sprijin disponibile prin diverse canale, pentru a remedia lipsa de conștientizare a VBG în rândul **adolescenților și adolescentelor**. Personalul ar trebui să fie instruit în domeniul VBG și al protecției copilului pentru a garanta identificarea și referirea în siguranță a cazurilor de protecție a copiilor.
- Asigurarea disponibilității unor servicii destinate în mod specific **lucrătoarelor sexului comercial** pentru a aborda potențialele bariere în calea accesului la servicii, inclusiv stigmatizarea și atitudinea de blamare a victimelor din partea prestatorilor de servicii. Aceasta include asigurarea disponibilității și accesibilității serviciilor SMSPS care sunt esențiale pentru a aborda problemele de sănătate mintală care apar în urma izolării și marginalizării.

Recomandări specifice sectorului

Sectorul	Sub-sectorul	Recomandare
Protecție	Protecție	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea diseminării de informații fiabile cu privire la protecția temporară și la drepturile asociate acesteia. • Implicarea și consultarea actorilor din domeniul VBG pentru evaluarea și monitorizarea serviciilor de protecție pentru a asigura integrarea aspectelor legate de VBG și identificarea riscurilor identificate. • Monitorizarea proactivă a interacțiunilor dintre comunitatea gazdă și persoanele refugiate pentru a răspunde în mod personalizat și în timp util, evitând tensiunile legate de asistență. • Stabilirea unei legături cu subsectorul VBG pentru a include aspectele legate de VBG în inițiativele de consolidare a capacităților, în special cele care vizează lucrătorii din prima linie și persoanele care intră în contact refugiații. • Pledarea pentru includerea semnificativă a grupurilor vulnerabile, a fetelor adolescente, a populației de etnie romă, a persoanelor cu dizabilități și a lucrătoarelor sexului comercial în programele care vizează obținerea de soluții durabile.
	Grupul de lucru pentru dizabilități și vârstă	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea faptului că facilitățile externe și interne ale centrelor comunitare și ale centrelor de înscriere pentru beneficierea de asistență financiară sunt pe deplin accesibile pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități, inclusiv: • Instalarea rampelor la intrare în clădiri. • Disponibilitatea informațiilor în Braille și în limbajul semnelor, inclusiv site-uri adaptate. • Disponibilitatea de specialiști instruiți și calificați pentru a presta servicii pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități. • Colaborarea cu subsectorul VBG pentru a asigura informarea persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități cu privire la diferitele forme de VBG facilitate de tehnologie și alte tipuri de VBG. • Coordonarea cu Grupul de lucru pe dimensiunea de gen în vederea realizării unui studiu privind egalitatea de gen și dizabilitățile.
	Grupul de lucru pentru romi	<ul style="list-style-type: none"> • Colaborarea cu subsectorul VBG pentru a asigura accesibilitatea și elaborarea de informații adaptate pentru populația de etnie romă cu privire la modul de accesare a serviciilor de VBG. • Asigurarea faptului că instruirile privind VBG includ subiecte legate de necesitățile și preocupările specifice ale populației de etnie romă, inclusiv în ceea ce privește potențialele bariere în calea accesului la servicii. • Intensificarea consultărilor frecvente și consecvente cu persoanele de etnie romă, în special cu cele care prezintă un risc mai mare de VBG și exploatare.
	Grupul de lucru pentru combaterea traficului de ființe umane	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea formării continue a autorităților guvernamentale și a lucrătorilor din prima linie, în special a celor de la frontieră, în materie de combatere a traficului de ființe umane. • Diseminarea PSO-urilor privind combaterea traficului de ființe umane în rândul actorilor umanitari pentru sesizarea cazurilor identificate și potențiale de trafic de persoane și colaborarea cu Grupul de lucru pentru protecție pentru a integra considerații referitoare la persoanele cu necesități de protecție internațională. • Diseminarea campaniilor de informare cu privire la liniile telefonice de urgență pentru combaterea traficului de ființe umane.

	VBC	<ul style="list-style-type: none"> ● Organizarea de cursuri de formare privind atenuarea riscurilor legate de VBC, inclusiv cursuri de formare privind raportarea în condiții de siguranță a cazurilor de VBC și referirile pentru lucrătorii din prima linie, precum și cursuri de formare privind atenuarea riscurilor în ciclul programului pentru personalul cu funcții de conducere. ● Promovarea și diseminarea pe scară largă a căilor de referire în materie de VBC. ● Intensificarea coordonării cu alte sectoare pentru a spori intervențiile de reducere a riscurilor în toate sectoarele și desfășurarea de consultări specifice sectorului. ● Pregătirea fișelor cu îndrumări specifice fiecărui sector cu privire la modul în care se pot pune în aplicare măsuri de reducere a riscurilor de VBC. ● Oferirea de asistență tehnică altor sectoare pentru a efectua audituri de siguranță și pentru a încorpora în acestea aspectele legate de VBC. ● Continuarea coordonării în cadrul subsectorului VBC pentru a asigura prezența prestatorilor de servicii, inclusiv a celor specializați în VBC, pentru a acoperi necesitățile supraviețuitoarelor și ale persoanelor expuse riscului de VBC. ● Pregătirea unei note de îndrumare cu considerații-cheie pentru grupurile de risc din toate sectoarele pentru a asigura acțiuni orientate și prioritizate pe sectoare și subsectoare. ● Colaborarea cu Grupul de lucru pentru romi pentru a concepe și a lansa un pachet de formare privind modul de abordare a subiectelor legate de gen și de VBC în cadrul comunității rome, fără a crea reacții negative și riscuri suplimentare. ● Colaborarea cu Grupul de lucru pentru dizabilități pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile de VBC. ● Continuarea colaborării cu subsectorul privind protecția copiilor și cu Grupul de lucru RPA pentru a îmbunătăți campaniile privind VBC facilitate de tehnologie. ● Colaborarea cu subsectorul privind protecția copiilor pentru a aborda chestiunile legate de suprapunerea violenței din partea partenerului intim și a violenței împotriva copiilor, pentru a asigura că necesitățile individuale ale fiecăruia sunt abordate în conformitate cu standardele privind VBC și protecția copiilor, în timp util. ● Colaborarea cu sectorul sănătății pentru a promova modificările legale și procedurale la nivelul cadrului de raportare obligatorie în Moldova, asigurând o abordare centrată pe supraviețuitoare în cazurile de VBC.
	Protecția copiilor	<ul style="list-style-type: none"> ● Creșterea gradului de conștientizare a serviciilor disponibile în VBC în rândul adolescenților, inclusiv în regiunea transnistreană. ● Promovarea serviciilor liniei telefonice de urgență pentru copii și instrumentele specializate privind siguranța online, dar și consolidarea eforturilor de dezvoltare a acestor servicii în regiunea transnistreană. ● Asigurarea disponibilității materialelor de sensibilizare privind VBC, inclusiv violența online și violența din partea partenerului intim, prietenoase adolescenților. ● Includerea părinților, în special a mamelor în activitățile de sensibilizare privind VBC și riscurile ce afectează adolescenții. ● Acordarea unei atenții sporite necesităților adolescenților și tinerilor, inclusiv în scopul obținerii unor servicii îmbunătățite și mai bine adaptate pentru aceștia. ● Asigurarea consultării copiilor și a tinerilor din comunitățile gazdă și din comunitățile de persoane refugiate la elaborarea programelor. ● Adaptarea programelor pentru a aborda subiecte precum LGBTIQ+ și orientarea sexuală, identitatea de gen, expresia de gen și caracteristicile sexuale, împreună cu adolescenții.

		<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea colaborării cu subsectorul VBG și cu Grupul de lucru RPA pentru a îmbunătăți campaniile privind VBG facilitată de tehnologie, cu accent special pe fetele adolescente. • Continuarea formării lucrătorilor din prima linie în ceea ce privește lucrul cu copiii și adolescenții, identificarea și referirea cazurilor de protecție a copiilor și de VBG și reducerea riscurilor. • Asigurarea formării sistematice a partenerilor din domeniul protecției copiilor și a asistenților sociali/specialiștilor din domeniul protecției copiilor cu privire la modul de tratare a cazurilor de VBG – inclusiv pentru copiii supraviețuitori. • Îmbunătățirea confidențialității și siguranței serviciilor de protecție a copiilor. • Extinderea proiectelor comunitare care implică sprijin de la egal la egal pentru a găsi soluții mai durabile de sensibilizare, precum și pentru a aborda riscurile de protecție care afectează copiii și adolescenții • Colaborarea cu Grupul de lucru pentru romi pentru a instrui și a consolida capacitățile adolescentelor privind drepturile femeilor și fetelor; continuarea activităților de formare și advocacy cu comunitatea romă, inclusiv în ceea ce privește căsătoriile și sarcinile timpurii. • Colaborarea cu Grupul de lucru pentru dizabilități și vârstă pentru a obține servicii adaptate pentru a răspunde necesităților specifice ale copiilor și adolescenților cu dizabilități. • Colaborarea cu actorii din domeniul VBG și al protecției copiilor pentru a aborda mai bine factorii de risc comuni și factorii determinanți între violența împotriva femeilor și violența împotriva copiilor și pentru a îmbunătăți coordonarea serviciilor.
<p>Educație</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Colaborarea cu subsectorul de protecție a copiilor pentru a înțelege, a identifica și a aborda în mod colectiv barierele potențiale care împiedică accesul la educație, inclusiv cele legate de practicile tradiționale dăunătoare. • Colaborarea cu subsectorul de protecție a copiilor pentru a aborda problema hărțuirii în școli, care afectează în mod disproporționat copiii și adolescenții de etnie romă • Promovarea și oferirea în școli a informațiilor despre căile de referire a cazurilor de VBG și de protecție a copiilor. • Continuarea eforturilor de advocacy pentru a dezvolta/îmbunătăți programul de învățământ pentru a integra egalitatea de gen în acestea, cu scopul de a contribui la schimbări pe termen lung în ceea ce privește normele inechitabile de gen și de a promova o cultură a non-violenței și a respectului față de femei, fete și alte grupuri de risc. • Împreună cu subsectoarele privind protecția copiilor și VBG, consolidarea capacității personalului din domeniul educației de a reduce riscurile de VBG în mediile educaționale prin sprijin continuu și cursuri de formare, inclusiv în ceea ce privește modul de identificare a cazurilor de protecție a copiilor și de referire în siguranță a cazurilor de VBG către servicii. • Creșterea schimbului de informații în școli cu privire la sănătatea și drepturile sexuale și reproductive (SDSR) și la violența de gen, inclusiv prevenirea. • Promovarea creșterii numărului de psihologi instruiți în școli, capabili să sprijine și să îndrume copiii și adolescenții aflați în situații de risc.

<p>PEAS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Colaborarea cu subsectoarele pentru VBG și protecția copiilor pentru a integra mecanismele de raportare PEAS în căile de referire. • Pregătirea, în colaborare cu subsectorul VBG, a unei fișe cu îndrumări ce conține informații privind diferențele dintre raportarea obligatorie pentru EAS și VBG și modul de implementare a unei abordări centrate pe victimă/supraviețuitoare. • În coordonare cu subsectoarele pentru VBG și protecția copiilor, continuarea organizării cursurilor de formare cu privire la PEAS, inclusiv cu privire la subiectul legat de asistența acordată victimelor. • Colaborarea cu toate sectoarele pentru a spori accesul persoanelor refugiate la informații despre PEAS și la mecanismele de raportare • Împreună cu subsectorul de protecție a copiilor, continuarea adaptării și extinderii diseminării mecanismelor de raportare PEAS adaptate copiilor.
<p>Grupul de lucru pe dimensiunea de gen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea consultărilor periodice cu femeile refugiate și cu comunitatea gazdă pentru a identifica riscurile și măsurile de reducere a acestora, asigurând includerea grupurilor de risc, cum ar fi persoanele de etnie romă, persoanele cu dizabilități și persoanele LGBTIQ+. • Asigurarea și continuarea promovării participării semnificative a femeilor și fetelor la procesele de luare a deciziilor, cu scopul de a le spori competențele pentru a fi părți interesate active în îmbunătățirea accesului la drepturi, servicii, mijloace de trai și oportunități economice. • Oferirea de îndrumări tehnice sectoarelor pentru a consolida capacitatea de elaborare a programelor sensibile la dimensiunea de gen, în conformitate cu recomandările din Cadrul privind responsabilitatea de gen pentru 2023. • În coordonare cu subsectorul VBG, desfășurarea inițiativelor și campaniilor privind egalitatea de gen și prevenirea VBG, precum asigurarea schimbului de informații cu privire la serviciile de VBG. • Continuarea promovării participării organizațiilor conduse de femei în spațiile de coordonare. • Coordonarea cu Grupul de lucru pentru dizabilități și vârstă în vederea realizării unui studiu privind egalitatea de gen și dizabilitățile.
<p>Asistență financiară</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Colaborarea cu actorii din domeniul asistenței financiare pentru a se asigura că informațiile privind mecanismele în materie de plângeri și feedback sunt disponibile în toate centrele de înscriere pentru a beneficia de asistență financiară și că aceste mecanisme sunt plasate în locuri confidențiale și private. • În coordonare cu subsectorul VBG, consolidarea capacității actorilor din domeniul asistenței financiare prin cursuri de formare, în special a celor care sunt în contact cu beneficiarii, cu privire la modul de identificare a riscurilor de VBG, la direcționarea în siguranță a supraviețuitoarelor VBG către prestatorii de servicii și la utilizarea căilor de referire în materie de VBG. • Colaborarea cu subsectorul VBG pentru a stabili promotori/puncte focale pe dimensiunea de gen în centrele de înscriere pentru a beneficia de asistență financiară, inclusiv cele care sunt integrate în centrele de servicii comunitare, care vor fi responsabile de identificarea riscurilor de VBG, de coordonarea cu actorii specializați în VBG pentru a reduce aceste riscuri, de referirea în siguranță a cazurilor de VBG în conformitate cu o abordare centrată pe supraviețuitoare și de utilizarea căilor de referire a VBG. • Asigurarea faptului că informațiile generale privind programele de acordare de asistență financiară și criteriile de eligibilitate sunt diseminat pe scară largă și sunt accesibile grupurilor de risc, cum ar fi persoanele cu dizabilități și femeile de etnie romă.

		<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea includerii femeilor și altor grupuri cu risc de VBG în eșantionul selectat pentru monitorizarea post-distribuție (MPD), precum și a observatorilor în inițiativele de consolidare a capacităților în materie de VBG, pentru a asigura gestionarea în siguranță a cazurilor de VBG raportate și a referirilor în conformitate cu căile de referire a VBG.
Necesitățile de bază	Cazare și transport	<ul style="list-style-type: none"> Desfășurarea cursurilor de formare cu managerii CPTR și replicarea acestora cu personalul, pe mai multe teme, inclusiv egalitatea de gen, diversitatea de gen, VBG, protecția copilului, drepturile persoanelor refugiate și alte subiecte relevante identificate. Colaborarea cu subsectorul pentru VBG pentru a asigura disponibilitatea căilor de referire privind VBG și protecția copiilor. Continuarea desfășurării auditurilor de siguranță periodice și coordonarea acestora cu actorii specializați în domeniul VBG pentru a identifica lacunele de infrastructură care pot duce la creșterea riscurilor de VBG. Asigurarea unei infrastructuri coerente în centrele de plasament temporar pentru refugiați (CPTR) din punct de vedere al accesibilității pentru persoanele cu dizabilități. Implementarea măsurilor de control al intrării și circulației vizitatorilor externi. Îmbunătățirea disponibilității unor informații fiabile și sigure privind VBG, protecția copilului, PEAS și mecanismele de feedback și de raportare pentru rezidenții CPTR-urilor, inclusiv prin dezvoltarea unui pachet de vizibilitate care să fie implementat în mod consecvent în toate CPTR-urile. Plasarea mecanismelor de informare și cele în materie de plângeri și feedback în spații confidențiale, precum băile. Coordonarea cu subsectorul VBG în vederea organizării unui atelier de lucru privind reducerea riscurilor de VBG pentru partenerii din domeniul cazării și transportului, cu scopul de a le consolida capacitatea de a integra în mod proactiv măsurile de reducere a riscurilor de VBG în ciclul programului. Împreună cu subsectorul VBG, pregătirea unei fișe cu îndrumări privind modul de reducere a riscurilor de VBG pentru diferite grupuri în ceea ce privește cazarea și transportul. Colaborarea cu guvernul și cu subsectorul VBG pentru punerea în aplicare a listei de verificare a VBG pentru CPTR în timpul procesului de consolidare, pentru a se asigura că riscurile de VBG sunt identificate, abordate în mod colectiv și că noile dezvoltări de VBG, precum și cazurile existente de VBG sunt referite în siguranță pentru a accesa (în continuare) servicii, dacă doresc. Colaborarea cu subsectorul VBG în vederea elaborării și adaptării unei fișe de îndrumări pentru locuințele private, cu accent pe VBG, atât pentru persoanele refugiate (cu privire la riscurile pe care trebuie să le cunoască), cât și pentru proprietarii de locuințe private (cu privire la ceea ce trebuie să facă și ceea ce nu trebuie să facă), pentru a reduce riscurile de situații de exploatare, hărțuire sexuală și alte tipuri de VBG.
	Apă, salubritate și igienă	<ul style="list-style-type: none"> Consultarea comunității pentru a evalua potențialele obstacole în calea aprovizionării cu materiale sanitare, inclusiv cele legate de practicile tradiționale dăunătoare care pot avea un impact disproporționat asupra adolescentelor. Efectuarea de audituri de siguranță periodice pentru a evalua accesul în condiții de siguranță la toalete și latrine pentru femei și fete. Asigurarea unui acces demn la articolele de igienă, inclusiv materiale sanitare pentru femeile și fetele de vârstă reproductivă.

Sănătatea și nutriția	Sănătate	<ul style="list-style-type: none"> • Intensificarea coordonării între sectorul sănătății și subsectorul VBG pentru a colabora privind consolidarea capacității prestatorilor de servicii de sănătate în ceea ce privește gestionarea clinică a violului (GCV), tratamentul post-viol și primul ajutor psihologic (PAP). • Promovarea pe scară largă a căilor de referire în caz de VBG pentru personalul medical. • Reproducerea cursurilor de formare pentru personalul nespecializat din domeniul sănătății cu privire la modul de referire în condiții de siguranță a supraviețuitoarelor VBG la serviciile de sănătate, având în vedere cadrul de raportare obligatorie în vigoare. • Împreună cu subsectorul VBG, continuarea eforturilor de advocacy în scopul modificării cadrului juridic privind raportarea obligatorie a VBG pentru a asigura că procedurile sunt în conformitate cu o abordare centrată pe supraviețuitoare.
	Sănătate mintală și asistența psihosocială (SMAPS)	<ul style="list-style-type: none"> • Colaborarea cu subsectorul VBG pentru a organiza cursuri de formare pentru lucrătorii din prima linie și personalul nespecializat în VBG cu privire la primul ajutor psihologic (PAP) și referirea în condiții de siguranță a cazurilor de VBG raportate. • Colaborarea cu subsectorul VBG și cu Grupul de lucru pentru dizabilități și vârstă (în coordonare cu guvernul) pentru identificarea adăposturilor sigure pentru supraviețuitoarele VBG cu probleme grave de sănătate mintală, care necesită atenție specială.
Mijloace de trai și incluziune		<ul style="list-style-type: none"> • Împreună cu subsectorul VBG, organizarea cursurilor de formare cu partenerii din domeniul asigurării cu mijloace de trai pentru a se asigura că proiectele de asigurarea a mijloacelor de trai nu sporesc probabilitatea de apariție a VGB, pentru a identifica și a pune în aplicare măsurile de reducere a riscurilor de VGB și pentru a asigura faptul că beneficiarii proiectelor au acces continuu la informații privind VBG și EAS. • Colaborarea cu Grupul de lucru pe dimensiunea de gen pentru a asigura o consultare consecventă cu comunitățile afectate în cadrul conceperii de mijloace de trai/subvenții/activități de abilitare economică pentru a colecta feedback și pentru a implementa strategii durabile de dezvoltarea a mijloacelor de trai. • Coordonarea cu Grupul de lucru pe dimensiunea de gen în vederea identificării femeilor angajate în activități de emancipare și interesate să participe la proiecte de emancipare economică. • Coordonarea cu Subgrupul de lucru pentru VBG și cu Grupul de lucru pe dimensiunea de gen pentru consolidarea legăturilor cu organizațiile conduse de femei din Moldova și extinderea potențialului pentru soluții durabile de asigurare a mijloacelor de trai. • Oferirea de îndrumări tehnice pentru partenerii din domeniul asigurării cu mijloace de trai pentru a concepe oportunități durabile de abilitare economică și mijloace de trai pentru femei, inclusiv prin pregătirea unei fișe cu îndrumări ce conține aspecte și etape de bază și esențiale pentru asigurarea unor mijloace de trai durabile. • Promovarea includerii grupurilor expuse unui risc disproporționat de VBG, inclusiv a femeilor de etnie romă și a persoanelor LGBTIQ+, în proiecte de asigurare cu mijloace de trai și abilitare economică.

